

“ЕС КЕЙ ПРО СЪРВИЗ” ЕООД

гр. Шумен, ул. “Св. Райко Шуменски” № 29, ет. 3
тел.: 087 8872159, e-mail: skproservice@gmail.com

ДОКЛАД

ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ 2014-2020 Г.

АПРИЛ 2017 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	3
ВЪВЕДЕНИЕ.....	5
МЕТОДИКА	6
МЕЖДИННА ОЦЕНКА	
I. АКТУАЛЕН АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИЯ ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА.....	8
II. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО...	23
III. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	34
IV. ОЦЕНКА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ	39
V. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО И МОНИТОРИНГА НА ОПР	46
ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ	47
ПРЕПОРЪКИ	50
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ, СХЕМИТЕ	52

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ГД ГРАО - Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“

ДМА – дълготрайни материални активи

ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“

ЕЗФРСР - Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

ЕО – екологична оценка

ЕС – Европейски съюз

ЕСИФ - Европейски структурни и инвестиционни фондове

ЕСФ – Европейски социален фонд

ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗРР – Закон за регионалното развитие

ЗТ – защитени територии

ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда

ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз

МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МО – Междинна оценка

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МСП – малки и средни предприятия

НИРД – научно-изследователска и развойна дейност

НПО – неправителствени организации

НПР – Национална програма за развитие

НСИ – Национален статистически институт

НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България

НСРР – Национална стратегия за регионално развитие

NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от

ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз

ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“

ОП – Оперативна/и програма/и

ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”
ОПДУ – Оперативна програма „Добро управление”
ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”
ОСИ - Отдел „Статистически изследвания“
ОСР – Областна стратегия за развитие
ОСП – Обща селскостопанска политика
ОПИК – Оперативна програма „Конкурентоспособност и иновации”
ОПНОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”
ОПР – Общински планове за развитие
ОПИК – Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”
ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие”/”Региони в растеж”
ОПРСР – Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство”
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОУ – основно училище
ОУП – общ/и устройствен/и план/ове
ПМДР – Програма за морско дело и рибарство
ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПСПВ – пречиствателна станция за питейни води
ПСОВ - пречиствателна станции за отпадъчни води
ПЧИ – преки чужди инвестиции
ПЧП – публично-частно партньорство
ПУДООС – предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РБ – Република България / Републикански бюджет
РЗИ – Регионален център по здравеопазване
РПРСЗР – Регионален план за развитие на Северозападен район 2014-2020
РИОСВ - Регионална инспекция по околната среда и водите
РСЗ – Регионална служба по заетостта
РПР – Регионален план за развитие
СЗР – Северозападен район
ТГС – трансгранично сътрудничество
ДГ – детска градина

ВЪВЕДЕНИЕ

Този доклад представя резултатите от междинната оценка (МО) на изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) на община Вълчедръм 2014-2020 г. за първите три години от периода на неговото действие. Междинната оценка е изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за регионалното развитие (ЗРР - чл.33, ал.1 и чл.36, ал.1) и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР).

Общинският план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014 – 2020 г. е средносрочен планов документ, съобразен с националната политика за регионално развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината.

Планът е приет от Общински съвет – Вълчедръм с Решение №228, Протокол №31 от 25.10.2013 г., на основание чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА във връзка с чл.13, ал.3, и чл. 24, т.1 от Закона за регионалното развитие.

Целта на настоящата междинната оценка е да осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от изпълнението на Общинския план за развитие на община Вълчедръм за първите три години от неговото прилагане 2014-2016 г. Оценката следва да направи необходимите изводи и препоръки за подобряване на управлението и координацията по изпълнение на заложените цели и при необходимост за актуализиране на документа за оставащия период на неговото действие до 2020 г.

За постигането на тези цели са изпълнени следните задачи:

- Изследване на промените във вътрешната и външната среда в контекста на ОПР;
- Актуален преглед на изпълнението на плана, съответствие и приложимост на заложените цели и приоритети;
- Изводи и препоръки за актуализация и максимизиране на въздействието на ОПР.

Основните критерии, които са използвани при междинната оценка са критериите за приложимост, обосновааност, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

МЕТОДИКА

При извършване на междинната оценка са използвани нормативните изисквания на ЗРР, ППЗРР и Методическите указания на МРРБ за актуализация на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие – 2009 г. Избраната методика е насочена към постигане на обективност на оценката относно първоначалните резултати от изпълнението на ОПР, стратегията и мерките за координация на документа през първите три години от неговото прилагане. Междинната оценка включва анализ и оценка на изпълнението на целите и приоритетите, релевантността на ОПР и капацитета за координация на отговорните за неговото прилагане органи. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за разработването и подобряване на работата по изпълнение на плановия документ за оставащия период на неговото действие до 2020 г.

I. ЕТАПИ НА МО - Оценката на стратегията за развитие на община Вълчедръм премина последователно през следните етапи:

➤ **ПРОУЧВАНЕ:** На този етап бе създадена организацията за провеждане на междинната оценка. Проучени бяха основните планови и стратегически документи – Общински план за развитие (ОПР) на община Вълчедръм 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Монтана 2014-2020 г., Регионален план за развитие на Северозападен район 2014-2020 г. Беше събрана базова информация и статистически данни за нуждите на анализа и оценката от Общинска администрация – Вълчедръм, Отдел „Статистически изследвания“ (ОСИ) – Монтана, ДБТ - Лом, ОСЗ – Вълчедръм, ОДЗ – Монтана, ДФЗ – Монтана, ИСУН и други източници.

За целите на проучването бяха използвани справки, информация в Интернет и консултации с Общинска администрация - Вълчедръм.

➤ **АНАЛИЗ И ОЦЕНКА:** На този етап бе извършено обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Изготвена беше междинната оценка на ОПР, резултатите от която са описани в настоящия доклад. Извършен е подробен анализ и оценка на промените в социално-икономическото развитие на общината, изпълнението на целите и приоритетите на ОПР и капацитета за координация на отговорните за неговото прилагане органи. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за подобряване на работата по изпълнение на ОПР за периода до края на неговото действие (2020 г.).

➤ **СЪГЛАСУВАНЕ И ПРИКЛЮЧВАНЕ:** Това е заключителния етап, свързан със съгласуване на Доклада от междинната оценка и направените констатации с Общинска администрация – Вълчедръм. Направените допълнения, коментари и забележки от страна на администрацията са взети под внимание и са включени в доклада за междинната оценка.

II. МЕТОДОЛОГИЯ

За изготвяне на междинната оценка са използвани следните методи:

- Наблюдение – пряк метод за събиране на данни и информация;
- Проучване - проучване на документи, информация и данни от различни източници;
- Описание – описват се факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи;
- Анализ и синтез – анализира се базовата входяща информация и данни и се обобщават резултатите за нивото на изпълнение на ОПР;
- Оценка – оценява се степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси и други;
- Сравнение – сравняват се данни, факти, показатели и резултати. На база на сравнението се правят изводи и препоръки;
- Работа в екип – съгласуваност, разпределение на задачите и пълен синхрон в действията на екипа за изготвяне на междинната оценка за изпълнение на ОПР;
- SWOT анализ – анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за изпълнение на ОПР до остатъка от периода на неговото действие;
- Индексен метод - изравняване равнището на даден показател, заложен в ОПР към неговото равнище в минал период или време, прието за база;
- Графичен метод – за изобразяване на данни, факти, тенденции чрез геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината.

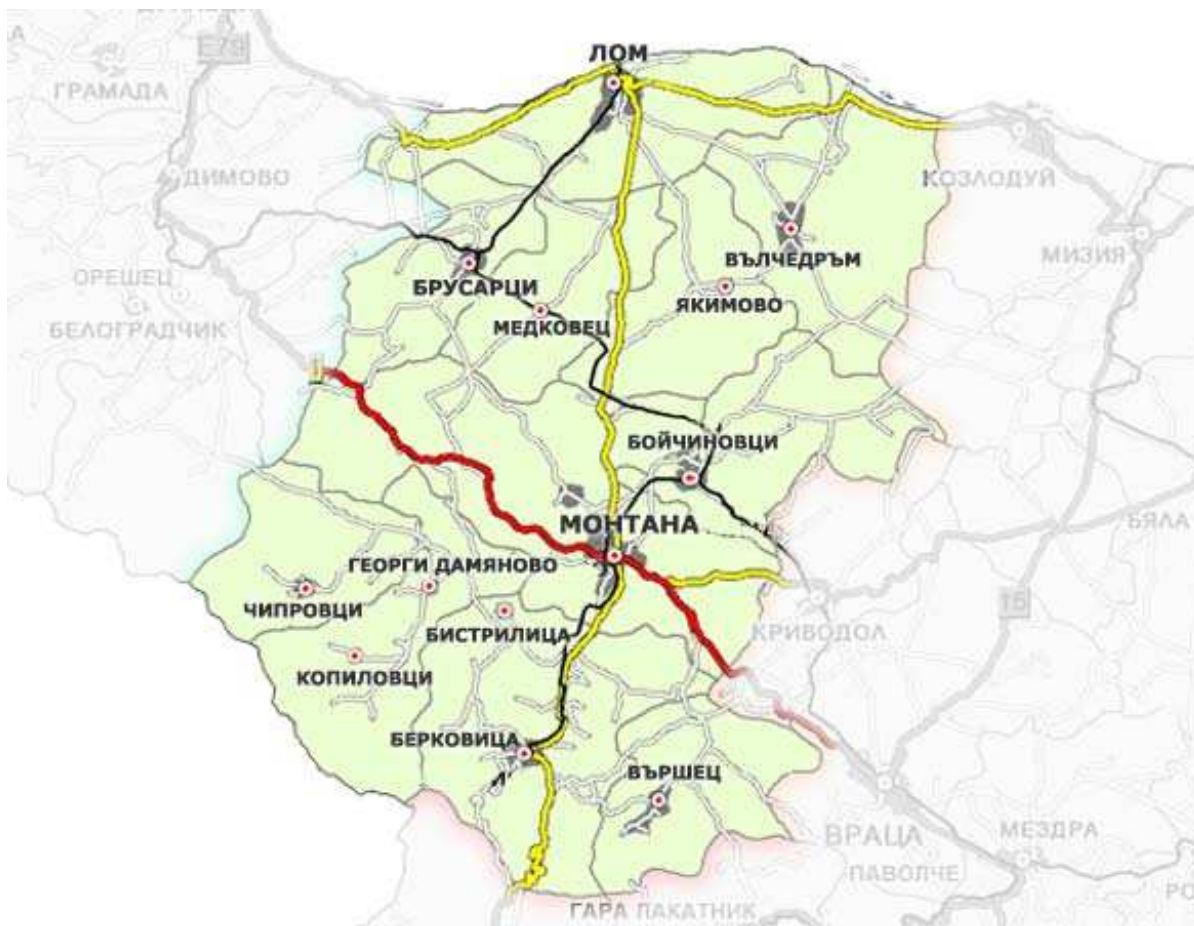
III. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За междинната оценка са използвани следните източници на данни и информация:

1. Общински план за развитие на община Вълчедръм 2014-2020 г.;
2. Областна стратегия за развитие на област Монтана 2014-2020 г.;
3. Регионален план за развитие на Северозападен район 2014-2020 г.;
4. Официални данни от Отдел „Статистически изследвания“ - Монтана, ДБТ – Лом, ОСЗ – Вълчедръм, ОДЗ – Монтана,ДФЗ – Монтана и др.
5. Справки, доклади и отчети на Община Вълчедръм;
6. ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
7. Методическите указания на МРРБ за актуализация на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие – 2009 г.
8. Интернет страници и портали: Община Вълчедръм, ИСУН, НСИ, ГРАО, АЗ, ОПОС, ОПДУ, ОПРР, ОПРЧР, ОПИК, ПРСР, ПУДООС и други.

МЕЖДИННА ОЦЕНКА

I. АКТУАЛЕН АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИЯ ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

Фиг. 1: Карта на област Монтана

Община Вълчедръм е разположена в Западната Дунавска равнина и заема североизточната част на област Монтана. Територията на общината е 431,5 кв. км, което представлява 11,8% от общата площ на област Монтана и около 2% от територията на Северозападен район (СЗР, NUTS 2). Град Вълчедръм е разположен на 43 км от областния град Монтана и на 152 км от столицата на България - град София.

Община Вълчедръм граничи: на Север – с река Дунав, на Изток – с общините Козлодуй и Хайредин от област Враца, на Юг и Югозапад - с общините Бойчиновци и Якимово, област Монтана, на Северозапад - с община Лом, област Монтана. Общината има излаз на река Дунав в района на с. Долни Цибър и с. Горни Цибър и има изградени транспортни връзки с всички съседни общини.

Урбанистичната структура на община Вълчедръм се характеризира с 11 населени места – административния център град Вълчедръм и 10 села: Ботево, Бъзовец,

Септемврийци, Горни Цибър, Долни Цибър, Златия, Игнатово, Мокреш, Разград, Черни връх. Община Вълчедръм е една от 11-те общини в област Монтана. Тя е на трето място по територия и на четвърто по население сред общините в областта.

Таблица 1: Основни данни за община Вълчедръм и останалите общини в област Монтана

Район, област, община	Територия кв. км	Население брой 31.12.2015 г.	Гъстота на населението за 2015 г. (души на кв.км)	Населени места (брой)	Градове (брой)	Села (брой)
България	111 001,9	7 153 784	64.45	5 304	253	5 051
Северозападен район	19 070,3	783 909	41.11	667	45	622
Област Монтана	3 635,5	137 188	37.73	130	8	122
Берковица	465,04	17201	36.99	20	1	19
Бойчиновци	308,3	8660	28.12	13	1	12
Брусарци	194,4	4608	23.75	10	1	9
Вълчедръм	431,5	9028	20.90	11	1	10
Вършец	240,1	7656	31.90	10	1	9
Георги Дамяново	320,6	2445	7.62	13	-	13
Лом	323,8	26182	80.81	10	1	9
Медковец	191,08	3825	20.03	5	-	5
Монтана	652,6	49995	76.56	24	1	23
Чипровци	286,8	3412	11.89	10	1	9
Якимово	220,9	4176	18.90	4	-	4

Източник: Национален статистически институт

В община Вълчедръм живее 6,58% от населението на област Монтана (9 028 души към 31.12.2015 г.) и само 1.15% от населението на СЗР. Средната гъстота на населението в общината (20,9 души на кв. км) е по-ниска от средните стойности за област Монтана (37,73), за СЗР (41,11) и за страната (64,45). По брой населени места (11), Вълчедръм се нарежда на пето място в областта.

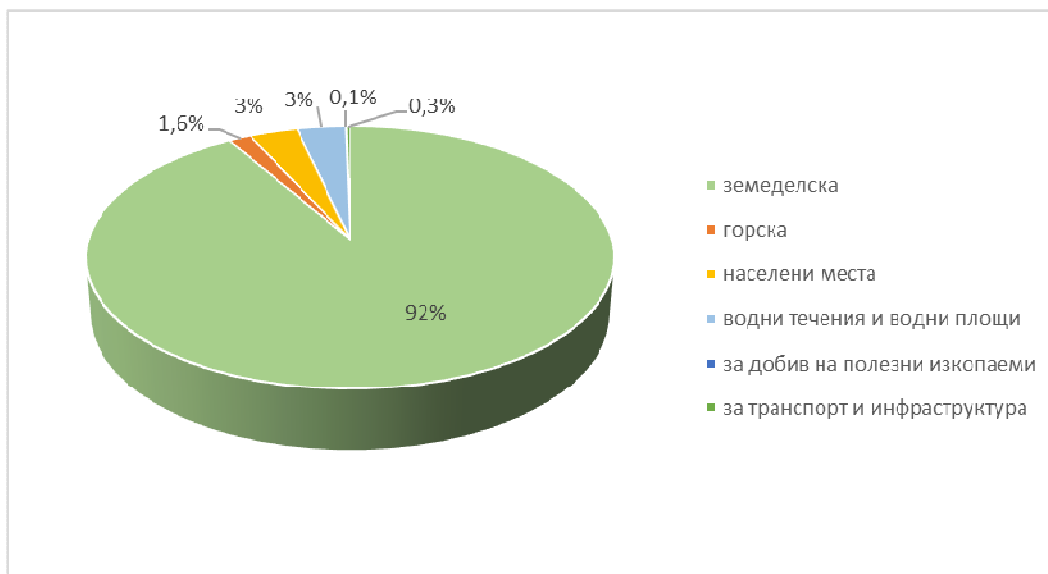
Таблица 2: Баланс на територията на община Вълчедръм (дка)

Общо	Земеделска	Горска	Населени места	Водни течения и водни площи	За добив на полезни изкопаеми	За транспорт и инфраструктура
431514	394346	6701	14518	14554	222	1173

Източник: Национален статистически институт

Най-голям относителен дял в територията на община Вълчедръм заема земеделската земя – 394 346 дка (92% при средно за страната 57,4%). Горските площи са сравнително малко - 6 701 дка или едва 1,6% при средни стойности за страната - 33,5%. Населените места и водните площи заемат съответно по 3% от територията на общината, за транспорт и инфраструктура са използвани 0,3%, а за добив на полезни изкопаеми – 0,1%.

Графика 1: Разпределение на площта на община Вълчедръм по видове територии

Източник: Национален статистически институт

В община Вълчедръм има демографската криза и през последните години тя се задълбочава, като населението на общината намалява и застарява ежегодно.

Таблица 3: Население в община Вълчедръм 2010 - 2015 г.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Всичко	10116	9745	9534	9382	9225	9028
Мъже	4823	4741	4651	4584	4526	4432
Жени	5293	5004	4883	4798	4699	4596
В града	3696	3594	3523	3439	3393	3315
В селата	6420	6151	6011	5943	5832	5713

Източник: Национален статистически институт

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението (с около 11% за последните 6 години) или с 1 088 души през 2015 г. спрямо 2010 г. През 2015 г. в общината живеят 9 028 души, 49% от които мъже и 51% жени. Градското население е 37%, а в селата живеят 63% от жителите на община Вълчедръм.

През 2015 г. под трудоспособна възраст е 16% от населението на община Вълчедръм. Възрастните над трудоспособна възраст са 2 979 души или 33%. Около 51% е дялът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години. Населението на общината застарява, процентното съотношение на лицата над трудоспособна възраст се увеличава с 2% от преброяването към 01.02.2011 г. до 31.12.2015 г. за сметка на лицата в трудоспособна възраст. Относителният дял на лицата под трудоспособна възраст се запазва същият.

Таблица 4: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2013 - 2015 г.

	2013			2014			2015		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	9382	4584	4798	9225	4526	4699	9028	4432	4596
Под трудоспособна¹	1488	767	721	1461	749	712	1435	743	692
В трудоспособна²	4724	2618	2106	4670	2594	2076	4614	2551	2063
Над трудоспособна³	3170	1199	1971	3094	1183	1911	2979	1138	1841

Източник: Национален статистически институт

Естественят прираст на населението е отрицателен, като през 2015 г. е минус 144 души. Средногодишният брой на живородените деца в община Вълчедръм за периода 2010-2015 г. е 88. Средната смъртност за изследваните 6 години е 249 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст.

Таблица 5: Естествен прираст на населението на община Вълчедръм 2010-2015 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2010	78	42	36	260	134	126	-182	-92	-90
2011	91	51	40	268	139	129	-177	-88	-89
2012	87	42	45	247	117	130	-160	-75	-85
2013	85	51	34	242	124	118	-157	-73	-84
2014	88	41	47	235	108	127	-147	-67	-80
2015	96	55	41	240	123	117	-144	-68	-76

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението също е отрицателен, с изключение на 2013 г., когато е +5 души. За 2015 г. механичният прираст е -53 души. Средногодишно населението на община Вълчедръм намалява от миграция с около 36 човека, което не оказва съществено влияние върху демографските процеси.

Таблица 6: Заселени, изселени и механичен прираст в община Вълчедръм 2010-2015 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2010	250	111	139	350	163	187	-100	-52	-48
2011	156	69	87	165	77	88	-9	-8	-1
2012	141	59	82	192	74	118	-51	-15	-36

¹ Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

² В трудоспособна възраст - жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца.

³ Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

2013	201	92	109	196	86	110	5	6	-1
2014	218	95	123	228	86	142	-10	9	-19
2015	163	70	93	216	96	120	-53	-26	-27

Източник: Национален статистически институт

Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в община Вълчедръм през 2015 г. е намаляло със 197 души.

Таблица 7: Население по постоянен адрес в община Вълчедръм 2010 - 2015 г.

Населени места	2010	2011	2012	2013	2014	2015
с. Ботево	62	55	54	52	52	53
с. Бъзовец	104	98	93	93	84	79
гр. Вълчедръм	3973	3881	3812	3742	3678	3614
с. Горни Цибър	196	187	177	169	155	147
с. Долни Цибър	1700	1696	1668	1668	1661	1680
с. Златия	844	792	792	780	760	738
с. Игнатово	282	278	271	270	254	246
с. Мокреш	855	847	836	834	825	802
с. Разград	753	726	703	691	673	662
с. Септемврийци	1136	1123	1104	1118	1113	1087
с. Черни Връх	532	532	520	509	496	489
Общо за общината	10437	10215	10030	9926	9751	9597

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

По данни на ГД ГРАО населението на общината по постоянен адрес към 31.12.2015 г. е 9 957 души, което е с 8% по-малко спрямо 2010 г. Урбанизираността на територията на общината е 37% градско, спрямо 63% селско население (при 73% за страната в полза на градското). Селското население в община Вълчедръм е почти два пъти повече от градското.

Урбанистичната класификация на селищата е поляризирана - един град, 2 големи села – Долни Цибър и Септемврийци (над 1000 жители), 3 средно големи села – Златия, Мокреш и Разград (500-1000 жители), 2 средни села – Игнатово и Черни Връх (200-500 жители), 1 малко село – Горни Цибър (100 - 200 жители) и 2 много малки села – Ботево и Бъзовец под 100 жители.

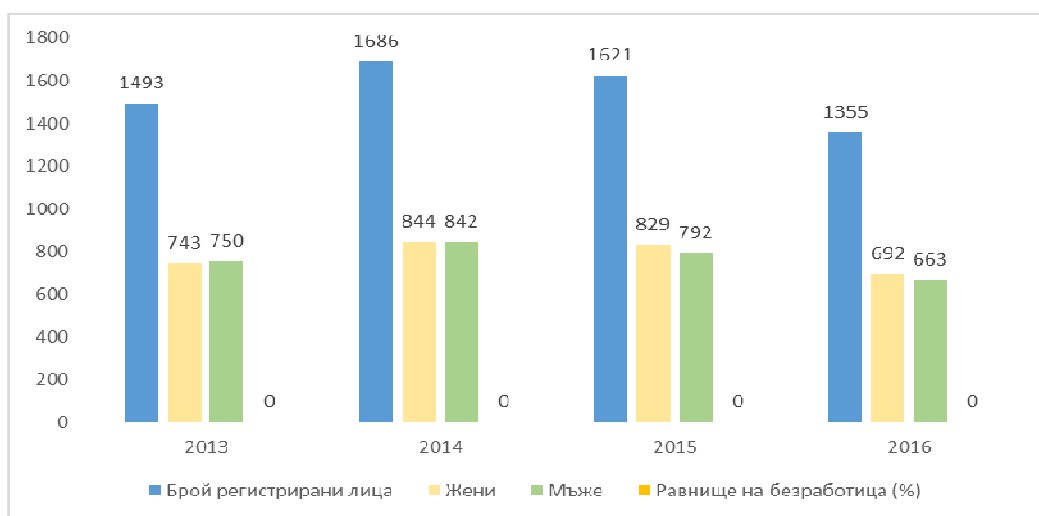
Таблица 8: Брой на безработните лица и равнище на безработица в община Вълчедръм 2013 - 2016 г.

Показател	2013	2014	2015	2016
Брой регистрирани лица	1493	1686	1621	1355
Жени	743	844	829	692
Мъже	750	842	792	663
Равнище на безработица (%)	49,3	55,6	53,5	44,7

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Лом

Равнището на безработица в община Вълчедръм е изключително високо през целия анализиран период от 2013 г. до 2016 г., със стойности над средните за област Монтана и за страната. В рамките на анализирания период безработицата се увеличава с 6,3 пункта - от 49,3% през 2013 г. на рекордните 55,6% през 2014 г. За сравнение равнището на безработица в страната през 2014 г. е 11,2%, а за област Монтана е 21,8%. В края на анализирания период (2016 г.) безработицата във Вълчедръм намалява до 44,7%, но остава драстично висока спрямо данните за област Монтана – 16,5% и за страната – 8%.

Графика 2: Динамика на безработицата в община Вълчедръм 2011-2016 г.

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Лом

През 2016 г. средногодишният брой на регистрираните безработни лица в община Вълчедръм е 1 355 души. Налага се изводът, че безработицата се запазва много висока и пазара на труда се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки.

Таблица 9: Безработица в община Вълчедръм по възрастови групи за 2013-2016 г.

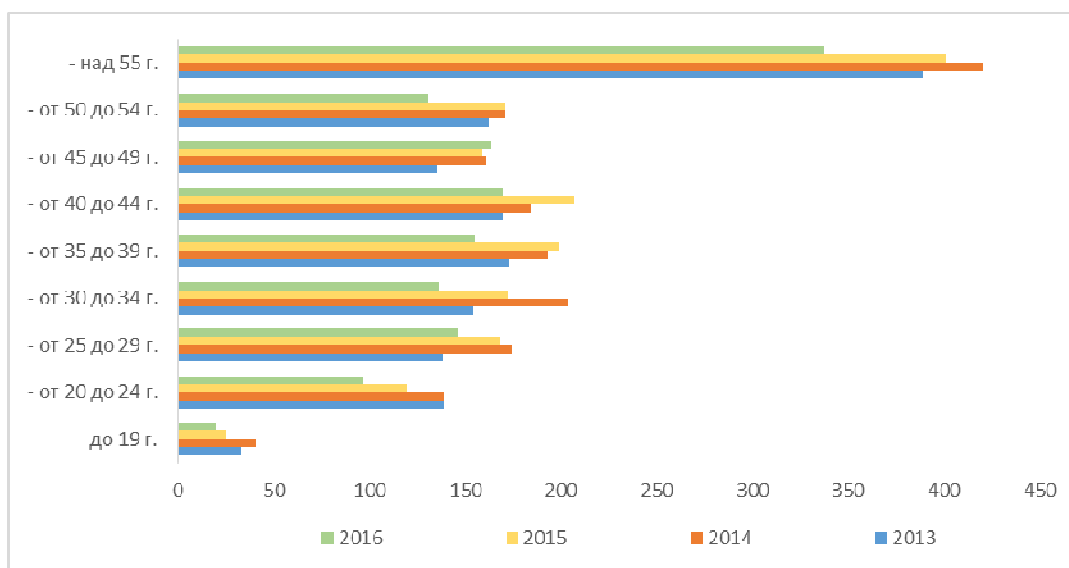
Възрастови групи	2013	2014	2015	2016
- до 19 г.	33	40	25	20
- от 20 до 24 г.	139	139	119	97
- от 25 до 29 г.	138	174	168	146
- от 30 до 34 г.	154	204	172	136
- от 35 до 39 г.	173	193	199	155
- от 40 до 44 г.	170	184	207	169
- от 45 до 49 г.	135	161	159	163
- от 50 до 54 г.	162	171	171	131
- над 55 г.	389	420	401	338
Общо	1493	1686	1621	1355

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Лом

Структурата на безработицата по пол е сравнително балансирана. Относителният дял на безработните жени в общината за 2016 г. е 51%.

Най-голям относителен дял във възрастовата структура на безработицата имат лицата над 50-годишна възраст (35% за 2016 г.). Около 46% от безработните са в активна трудова възраст между 30 и 50 години. Младите хора между 20 и 30 години са 18%, а безработните до 19 години са едва 20 лица или 1%. (Таблица 9)

Графика 3: Възрастова структура на безработицата

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Лом

За 2016 г. най-голям относителен дял в структурата на безработицата имат лицата с начално и по-ниско образование - над 50% от регистрираните. След това преобладават лицата със средно образование - около 29% от безработните или 398 души. Лицата с висше образование са относително постоянен брой и съставляват средно 1%, а с основно образование са 20% от безработните лица.

Таблица 10: Безработни лица в община Вълчедръм по степен на образование за 2013-2016 г.

Образование	2013	2014	2015	2016
Висше	12	10	10	11
Средно	498	535	486	398
Основно	253	298	320	263
Начално и по-ниско	730	843	805	683
Общо	1493	1686	1621	1355

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Лом

Трайно безработни с регистрация в Бюрото по труда над 12 месеца за 2016 г. са 68% от всички безработни или общо 921 лица. По професионален признак в структурата на продължително безработните преобладават лицата без специалност и квалификация – 78% за 2016 г. Следват ги лицата с работническа професия – 17%, а специалистите и лицата с квалификация са едва 5%.

Таблица 11: Продължителност на регистрацията на безработните лица 2013-2016 г.

Продължителност	2013	2014	2015	2016
Безработни лица с регистрация до 6 месеца	559	357	442	301
Безработни лица с регистрация от 6 до 12 месеца	331	422	196	133
Безработни лица с регистрация над 12 месеца	603	907	983	921
Общо	1493	1686	1621	1355
Относителен дял на безработните лица с престой на борсата над 12 месеца	40,4%	53,8%	60,6%	68%

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Лом

За периода 2013-2016 г. в община Вълчедръм са обявени общо 797 свободни работни места на първичния трудов пазар. По мерки за насърчаване на заетостта са разкрити общо 48 работни места, 15 от които за чиракуване и стажуване, 12 за лица в неравностойно положение и 21 за младежи до 29 години. Най-много работни места през анализирания период са разкрити по програми на Агенцията по заетостта – 1271. Броят на заетите по тези програми обаче ежегодно намалява от 562 лица през 2014 година на 38 през 2016 г.

С посредничеството на Бюрото по труда за анализирания период са устроени на работа общо – 2864 безработни лица, 1753 от които от групи в неравностойно положение на пазара на труда. В програми и мерки за заетост в разглежданите години са обхванати общо 1467 безработни лица.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика са селското стопанство и търговията, като водещо значение има селското стопанство. Земеделието е застъпено във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие. През последните години отрасълът е основен източник на доходи за населението.

Броят на предприятията в община Вълчедръм намалява през последните години. Според данните в Общинския план за развитие през 2011 г. в общината има 132 регистрирани предприятия, през 2013 г. броят им достига 157, а през 2014 г. и 2015 г. намалява съответно на 147 и 152.

Таблица 12: Предприятия (без финансовите) в община Вълчедръм по икономически дейности (брой)

Отраслови сектори ⁴	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	53	44	44
Добивна и преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	5	4	5
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети,	64	63	69
Хотели и ресторанти	10	11	11
Транспорт, складиране и съобщения	11	11	12
Други услуги	14	14	11
Общо	157	147	152

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ - Монтана

Предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ намаляват с 9 за анализирания период. В търговията и услугите обаче броят на предприятията се увеличава от 64 през 2013 г. на 69 през 2015 г. В секторите „Транспорт, складиране и съобщения“ и „Хотели и ресторанти“, броят на фирмите се запазва относително постоянен.

Таблица 13: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Вълчедръм по икономически дейности 2013-2015 г. (хил. лева)

Икономическа дейност	Произведена продукция			Приходи от дейността			Нетни приходи от продажби		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	42 027	45 334	48 562	62 621	67 906	71 516	48 930	49 653	55 847
Добивна и преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	- ⁵	-	7 221	-	-	7 295	-	-	7 244
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	1 952	1 637	1 679	10 677	9 878	10 048	10 409	9 472	9 350
Хотели и ресторанти	38	43	62	110	109	163	110	101	110
Транспорт, складиране и съобщения	-	-	1 135	-	-	1 185	-	-	1 130
Други услуги	264	235	262	296	239	266	265	239	264
Общо	52 991	54 657	58 921	82 504	85 610	90 473	68 425	66 910	73 945

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ - Монтана

През 2015 г. най-голям относителен дял имат предприятията, работещи в областта на търговията и услугите – 69 броя или 45% от всички предприятия на територията на общината. В сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ са регистрирани 29% от фирмите.

⁴ В таблицата не са включени секторите, за които липсват данни или са конфиденциални

⁵ Данните са посочени като конфиденциални или липсва информация.

С транспорт, складиране и съобщения, хотели и ресторанти и други услуги се занимават съответно по 8% от всички предприятия. Най-малко са предприятията в промишлеността само 5 броя или 2%.

Произведената продукция в предприятията от община Вълчедръм през 2015 г. спрямо 2013 г. се увеличава с 5 930 хил. лева. Приходите от дейността бележат ръст от 7 969 хил. лева, нетните приходи от продажби също се увеличават с 5 520 хил. лева. Най-интензивно развитие бележи сектора „Селско, горско и рибно стопанство“. Лек спад се наблюдава в сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ и в „Други услуги“.

Таблица 14: Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Вълчедръм за периода 2013 – 2015 година (брой)

Предприятия	2013	2014	2015
Микро - до 9 заети	150	138	142
Малки - 10 - 49 заети	5	7	8
Средни - 50 - 249 заети	2	2	2
Големи над 250 заети	-	-	-
Общо	157	147	152

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ - Монтана

Преобладаваща част от предприятията в община Вълчедръм през 2015 г. са микро с до 9 заети лица – 93%. Следват ги малките фирми с 10 до 49 човека - 5%. В общината през анализирания период има две средни предприятия и липсват големи фирми. Броят на микропредприятия през 2015 г. е 142, а на малките - 8.

Таблица 15: Средна брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Вълчедръм по икономически дейности 2013-2015 г.

Икономическа дейност	Общо (лева)		
	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	8182	11971	14322
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството	3975	4436	4777
Транспорт, складиране и пощи	4621	4880	5209
Хотелиерство и ресторантьорство	4740	3945	4721
Здравеопазване и социална работа	6454	6881	7207
Образование	7347	7634	8114
Други дейности	4334	4200	5082
Общо:	5986	7620	8968

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ - Монтана

Средната брутна годишна работна заплата в община Вълчедръм нараства с близо 50% през последните години от 5 986 лева през 2013 г. на 8 968 лева през 2015 г. С най-

високи възнаграждения са лицата работещи в секторите „Селско, горско и рибно стопанство“, „Образование“, и „Здравеопазване“. С най-ниски работни заплати са лицата, наети в хотелиерството, ресторантьорството, търговията и услугите.

Средната годишна заплата в община Вълчедръм през 2015 г. е с 997 лева по-висока от средната годишна работна заплата за област Монтана (7 971 лева), но с 1 567 лева по-ниска от средната годишна работна заплата за страната, която е 10 535 лева.

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика в община Вълчедръм. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще.

Таблица 16: Обработваема земеделска земя⁶ в община Вълчедръм за 2016 г. по землища и начин на трайно ползване (дка)

Населено място	Обработваема земя (дка)	Ниви	Трайни насаждения	Лозя	Ливади	Пасища
Вълчедръм	108378	96206	110	3797	75	8190
Ботево	4777	3793	28	26	333	597
Бъзовец	10447	9535	59	7	0	846
Горни Цибър	20864	19953	126	0	0	785
Долни Цибър	7133	5649	0	0	0	1484
Златия	43011	40210	412	441	0	1948
Игнатово	12687	11052	177	34	321	1103
Мокреш	60117	54817	168	0	1395	3737
Разград	42890	40272	0	0	0	2618
Септемврийци	41699	37825	0	923	0	2951
Черни връх	19564	16429	45	358	0	2732
Общо:	371567	335741	1125	5586	2124	26991

Източник: ОСЗ – Монтана

Общият брой декари обработваема земеделска земя в община Вълчедръм към 2016 г. е 371 567 дка, което е с 24 615 дка по-малко спрямо 2012 г. (396 182 дка). Най-голям относителен дял - 90% от обработваемата земеделска земя е с начин на трайно ползване – ниви. Около 7% от земеделските земи са пасища, 2% лозя, 0,6% - ливади и само 1 125 дка или 0,3% трайни насаждения. Най-много ниви и лозя има в землището на град Вълчедръм – съответно 96 206 дка ниви и 3 797 дка лозя. Трайните насаждения са най-много в с. Златия – 412 дка.

Най-голям е относителния дял на обработваемата земеделска земя в землището на общинския център - гр. Вълчедръм – 29%, следван от с. Мокреш с 16%, с. Златия и с. Разград – по 12% и с. Септемврийци – 11% . Най-малък относителен дял само 1%, заема обработваемата земеделска земя в с. Ботево – 4 777 дка. (Таблица 16)

⁶ В обработваема земя влизат лозя, пасища, мери, зеленчукови култури, ливади и ниви.

Таблица 17: Брой регистрирани земеделски производители за периода 2012-2016 г.

Показател по години	2012	2013	2014	2015	2016
Брой земеделски производители	245	252	260	294	285

Източник: ОДЗ – Монтана

Броят на регистрираните земеделски производители в района нараства през последните пет години – от 245 през 2012 г. на 294 през 2015 г. и 285 през 2016 г.

Растениевъдството е основния земеделски отрасъл в община Вълчедръм.

Таблица 18: Засети площи по видове култури в община Вълчедръм 2012-2016 г.

Култура	Засети площи декари по години			
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
пшеница	22 300	81 000	89 500	102 000
ечемик	7 560	11 300	30 250	14 025
рапица	17 000	3 840	46 500	12 000
маслодаен слънчоглед	32 000	39 500	75 000	59 100
царевица за зърно	34 200	37 000	32 500	54 805
Общо:	113 060	172 640	273 750	241 930

Източник: ОДЗ-Монтана

За анализирания период засетите площи в община Вълчедръм се увеличават със 128 870 дка и през 2016 г. са 241 930 дка спрямо 2012 г., когато са 113 060 дка. Значително нарастват засетите площи с пшеница – от 22 300 дка на 102 000 дка. Площите с ечемик се увеличават до 30 250 дка през 2015 г., но след това намаляват на 14 025 дка през 2016 г. Най-голям относителният дял за селскостопанската 2015-2016 г. имат засетите площи с пшеница 42%, а най-малък засетите площи с рапица - 5%. (Таблица 18)

Таблица 19: Среден добив на основните култури, отглеждани в община Вълчедръм

Култура	Среден добив по стопански години (кг/дка)			
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
пшеница	414	445	445	518
ечемик	419	459	420	432
рапица	140	300	380	342
маслодаен слънчоглед	205	248	300	252
царевица за зърно	480	485	498	615

Източник: ОДЗ-Монтана

По данни от ОДЗ – Монтана средния добив от декар пшеница в община Вълчедръм за периода 2012-2016 г. е около 456 кг/дка. Най-високи добиви (518 кг/дка пшеница) са достигнати през 2016 г. Средният добив от декар на засетите площи с ечемик е 433 кг/дка, като най-висок е добива през 2013 г. - 459 кг/дка, а най-слаба е реколтата през 2013 г. - 419 кг/дка. Слънчогледът е другата основна култура, отглеждана във Вълчедръм със среден добив 251 кг/дка, с най-слаб добив през 2013г. - 205 кг/дка и най-висок през 2015 г. – 300 кг/дка. Царевицата за зърно е другата широко разпространена в общината култура със средни добиви – 520 кг/дка, като през 2016 г. са достигнати рекордни добиви от 615 кг/дка.

Таблица 20: Справка за броя на животните в община Вълчедръм по видове 2013-2016 г.

Животни по видове	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Говеда	1902	2042	2352	2548
Биволи	10	3	1	1
Овце	2372	3439	4904	4702
Кози	933	1362	752	782
Свине	167	196	351	99
Птици	33400	31362	19265	17687
Кокошки - носачки	31400	31362	14462	16022
Зайци	894	820	672	319
Пчелни семейства	818	1155	1544	1822

Източник: ОДЗ-Монтана

Анализът на данните в Таблица 20 показва, че броят на отглежданите говеда в общината се увеличава с 646 за периода 2013-2016 г. и достигат 2548. Отглежданите овце също се увеличават от 2372 през 2013 г. на 4702 броя през 2016 г. В свиневъдството се забелязва известен подем и през 2015 г. броят на отглежданите животни достига 351, но след това отново спада до 99 през 2016 г. Броят на отглежданите кози в общината намалява и към 2016 г. е 782, зайците също драстично намаляват от 894 на 319 броя. За анализираният период пчелните семейства се увеличават от 818 на 1822 броя през 2016 г.

Училищната мрежа включва шест общински училища, от които пет основни и една гимназия :

- Гимназия „Димитър Маринов” - гр. Вълчедръм;
- I ОУ „Васил Левски” - гр. Вълчедръм;
- II ОУ „Иван Вазов” - гр. Вълчедръм;
- ОУ „Христо Ботев” - с. Златия;
- ОУ „Христо Ботев” - с. Долни Цибър;
- ОУ „Д-р Петър Берон” - с. Септемврийци.

Таблица 21: Училища, учители и ученици в община Вълчедръм за периода 2013-2016 г.

Учебни години	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Брой училища	6	6	6
Брой учители	61	58	58
Брой ученици	870	849	743

ОСИ - Монтана

Броят на учениците в община Вълчедръм намалява през последните три учебни години със 127 или с около 15% през 2015/2016 спрямо 2013/2014 учебна година.

На територията на общината функционират шест детски градини:

- ДГ „Патиланци” - гр. Вълчедръм;
- ДГ „Щастливо детство” - с. Долни Цибър;
- ДГ „Мечо Пух” - с. Златия;
- ДГ „Светулка” - с. Мокреш;
- ДГ „Слънчице” - гр. Вълчедръм;
- ДГ „Калинка” - с. Септемврийци.

Таблица 22: Детски градини в община Вълчедръм за периода 2013-2016 г.

Учебни години	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Брой детски градини	7	6	6
Педагогически персонал	29	26	26
Брой деца	302	289	274

ОСИ - Монтана

Броят на детските градини в община Вълчедръм намалява с 1 за разглеждания период, като детското заведение в с. Разград е преобразувано във филиал на детската градина в с. Златия. Децата, които посещават детска градина намаляват с 28. През учебната 2015-2016 г. шестте детски градини в общината се посещават от общо 274 деца, за които се грижат 26 души педагогически персонал.

ИЗВОДИ:

- 1. Община Вълчедръм е на трето място по територия и на четвърто по население сред 11-те общини в област Монтана и това състояние се запазва през първите три години от изпълнението на ОПР 2014-2020 г. Урбанистичната структура включва административния център град Вълчедръм и 10 села. Територията на общината е 431,5 кв.км., 92% от които земеделска земя – 394 346 дка. Горските площи са 6 701 дка или 1,6% при средни стойности за страната - 33,5%.**

2. По данни на НСИ към 31.12.2015 г. населението на общината е 9028 души. Динамиката му показва трайна тенденция на намаляване (с около 11% за последните 6 години) или с 1 088 души през 2015 г. спрямо 2010 г. Градското население е 37%, а в селата живеят 63%. Естественят прираст е отрицателен. Механичният прираст също е отрицателен, с изключение на 2013 г., когато е +5 души. Средната гъстота на населението (20,9 души на кв. км) е по-ниска от средните стойности за област Монтана (37,73), за СЗР (41,11) и за страната (64,45).
3. Равнището на безработица в община Вълчедръм е изключително високо. През 2014 г. безработицата се увеличава до рекордните 55,6%. През 2016 г. намалява до 44,7%, но остава много по-висока от средните стойности за област Монтана – 16,5% и за страната – 8%.
4. Икономиката на Вълчедръм е с аграрно-промишлен характер. Броят на предприятията през 2015 г. е 152 или с 20 повече спрямо 2011 г. През 2015 г. най-голям относителен дял имат предприятията, работещи в областта на търговията и услугите – 69 броя или 45% от всички предприятия на територията на общината. В сектор „Селско, горско и рибно стопанство” са регистрирани 29% от фирмите. Около 93% от предприятията са микро – с до 9 заети лица.
5. През последните години се забелязва известен ръст в икономическото развитие на общината. Произведената продукция в предприятията от община Вълчедръм през 2015 г. спрямо 2013 г. се увеличава с 5 930 хил. лева. Приходите от дейността бележат ръст от 7 969 хил. лева, нетните приходи от продажби също се увеличават с 5 520 хил. лева.
6. Земеделието се развива успешно. Броят на регистрираните земеделски производители нараства до 285 през 2016 г. Общият брой декари обработваема земеделска земя към 2016 г. е 371 567 дка, което е с 24 615 дка по-малко спрямо 2012 г. (396 182 дка). Средните добиви от основните отглеждани култури също се увеличават значително.

II. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Целта на Междинната оценка за изпълнението на Плана за развитие на община Вълчедръм е да обобщи първоначалните резултати и напредъка за първите три години от прилагането на стратегическия документ, довели до промяна в средата и условията на живот на местната общност.

В стратегическата част на Общинския план за развитие на община Вълчедръм 2014-2020 г. са включени: визия, 1 главна цел, 3 стратегически цели, 4 приоритета, 12 специфични цели и 37 мерки.

Визията отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на община Вълчедръм. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава.

Визията за развитие на община Вълчедръм, отразена в ОПР 2014-2020 г. е:

„Община Вълчедръм - привлекателен за живот и работа екологично чист район с развито селско стопанство, икономически растеж и заетост, основани на подходящи инвестиции и ефективно използване на ресурсите за преодоляване на същественото социално-икономическо изоставане.”

Дългосрочната политика на община Вълчедръм, очертана във визията играе ключова роля за постигането на устойчивото и балансирано местно развитие в различни аспекти - икономически, социален, екологичен и териториален. Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичният потенциал на общината, изразен най-вече в нейното стратегическо местоположение на граничен район, ще бъде повишена степента на икономическо развитие, ще бъдат подобрили условията за живот и ще бъде преодолян демографския срив и обезлюдяването на района.

Главната цел за развитието на община Вълчедръм до 2020 г. е формулирана така:

„Устойчиво местно развитие, преодоляване на демографската криза и бедността, основани на потенциала за постигане на общ икономически напредък, подобро качество на живот с високи равнища на заетост и обновена техническа инфраструктура.“

Устойчивото развитие на района е свързано най-вече с преодоляване на демографската криза и бедността, чрез насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния потенциал и ресурси.

Стратегическите цели и приоритети на ОПР – Вълчедръм за периода 2014-2020 г. като цяло са съгласувани и уместни по отношение на плановите и стратегически документи от по-високо ниво.

Трите стратегически цели за развитие на Вълчедръм до 2020 г. са:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Съживяване на местната икономика и създаване на работни места, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в селското стопанство, съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, подобряване качеството и стандарта на живот, насърчаване на образованието и социалното включване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство.

Приоритетите в ОПР ще се използват за базови при оценката на първоначалните резултати от изпълнението на документа за периода 2014-2016 г.

Приоритет 1: Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства.

Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство.

Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги.

Първият и най-важен приоритет е насочен към икономическото съживяване и развитие на района, насърчаване на предприемачеството и инвестициите в селското стопанство за цялостно подобряване на жизнения стандарт на населението.

Вторият приоритет предвижда подобряване на качеството на живот, създаване на условия за заетост и доходи за задържане на младите хора в района.

Третият приоритет касае възстановяването и поддръжката на техническата инфраструктура, опазването на околната среда и природното богатство.

Четвъртият последен приоритет на ОПР на община Вълчедръм 2014-2020 г. е насочен към подобряване качеството и достъпа до услуги във всички сфери на обществения живот.

В своята съвкупност така формулираните приоритети и тяхната успешна реализация ще допринесат за изпълнение на визията и постигане целите на регионално, национално и европейско ниво.

Заложените в ОПР на община Вълчедръм **12 специфични цели** детайлизират изпълнението на приоритетите, стратегическите цели, главната цел и визията:

Към Приоритет 1:

Специфична цел 1.1: Насърчаване на предприемачеството, инвестициите и трансграничното сътрудничество.

Специфична цел 1.2: Развитие на селското стопанство.

Към Приоритет 2:

Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места.

Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда.

Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение.

Към Приоритет 3:

Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата.

Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси.

Към Приоритет 4:

Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет.

Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование и учене през целия живот.

Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и висококачествени здравни услуги.

Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги.

Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности.

В ОПР са заложили **37 мерки**, на етапа на настоящата междинна оценка те остават релевантни и адекватни на съществуващата социално-икономическа ситуация във Вълчедръм, на приоритетите и целите за развитие и финансовите възможности на Общината.

Стратегията за реализация на ОПР обхваща и проследява взаимовръзката между формулираната визия за развитие, определените приоритети за действие и техните специфични цели, които трябва да бъдат постигнати посредством изпълнението на конкретни мерки, проекти и предвидените в проектите дейности.

За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Вълчедръм за четирите основни приоритета на ОПР са заложили 71 проекта и дейности на обща стойност 111 475 000 лева.

Реалните резултати на етапа на междинна оценка за изпълнението на ОПР за първите три години на неговото действие са представени в следващата таблица:

Таблица 23: Справка за проектите в община Вълчедръм през периода 2014-2016 г.

№ по ред	Наименование на проект	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет (собствен финансов принос в %)	Резултати
	ПРИОРИТЕТ 1				
	Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства	2920943			
	Специфична цел 1.1. Насърчаване на предприемачеството, инвестициите и трансграничното сътрудничество				
	Мярка 1.1.1. Стимулиране на местното предприемачество				
	Мярка 1.1.2. Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие				
	Мярка 1.1.3. Стимулиране на сътрудничеството и партньорството				
	Специфична цел 1.2: Развитие на селското стопанство	2920943			

	Мярка 1.2.1. Разнообразяване на земеделските култури	311519			
1	Закупуване на земеделска техника за трайни насаждения	311519	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Подобрена конкурентоспособност на ЗП Димитър Великов
	Мярка 1.2.2. Развитие на животновъдството				
	Мярка 1.2.3. Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство	2609424			
2	Изграждане на силозно стопанство в УПИ 353, 354, кв.46 по плана на гр.Вълчедръм и закупуване на нова земеделска техника	1380691	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Създаване и оборудване на силозно стопанство на фирма „Златия Агро” ЕООД
3	Закупуване на земеделска техника	271692	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Подобрена конкурентоспособност на фирма „Зора-Агро” ООД
4	Модернизиране на стопанство, чрез инвестиции в закупуване на земеделска техника	170446	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Технологично модернизирано земеделско стопанство на ЗП Александър Александров
5	Закупуване на земеделска техника	178416	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Подобрена конкурентоспособност на ЗП Феди Фердинандов
6	Закупуване на земеделска техника и оборудване за прецизни обработки	353446	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Въведено професионално оборудване в стопанството на ЗП Валери Торнин
7	Закупуване на специализирана земеделска техника за отглеждане и прибиране на зърнено житни и маслодайни култури	73330	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Модернизирано земеделско стопанство на фирма „Ки Ти Бо” ООД
8	Закупуване на земеделска техника и повишаване на селскостопанската производителност	181403	2014-2016	ПРСР 2014-2020	Технологично модернизирано земеделско стопанство на ЗП Станислав Стоянов
	ПРИОРИТЕТ 2 Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района	389201			
	Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места	48895			

	Мярка 2.1.1. Подобряване условията на труд и повишаване на доходите				
	Мярка 2.1.2. Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години				
	Мярка 2.1.3. Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия	48895			
9	Проект за създаване на стопанство на Млад фермер	48895	2014-2017	ПРСР 2014-2020	Създадено ново земеделско стопанство на ЗП Адриана Кузманова
	Мярка 2.1.4. Стимулиране на трудовата мобилност за увеличаване равнището на заетостта и доходите				
	Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда				
	Мярка 2.2.1. Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила				
	Мярка 2.2.2. Превенция на отпадането от пазара на труда				
	Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение	340306			
	Мярка 2.3.1. Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда	265371			
10	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост”	247523	2014	Републикански бюджет	Създадена заетост за 499 безработни лица
11	Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания”	17848	2014	Републикански бюджет	Създадена заетост за 3 лица с трайни увреждания
	Мярка 2.3.2. Интегриране на маргинализираните общности в общественния живот	74935			
12	Проект за създаване на нови работни места по Схема	74935	2014	Оперативна програма “Развитие	Създадена заетост за 15 безработни лица

	BG051PO001-1.1.11 „Подкрепа за заетост”			на човешките ресурси”	
	ПРИОРИТЕТ 3 Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство	6612921			
	Специфична цел 3.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места	6597921			
	Мярка 3.1.1. Ремонт и реконструкция на общински пътища и улични мрежи	1316803			
13	Ремонт на пътна инфраструктура на община Вълчедръм, област Монтана	179680	2014-2016	Общински бюджет	Частични ремонти на пътна инфраструктура в община Вълчедръм
14	Текущ ремонт улици в община Вълчедръм	56000	2016	Общински бюджет	Частични ремонти на улична мрежа в община Вълчедръм
15	Благоустрояване на улична мрежа гр.Вълчедръм - улица „Стоян Заимов” и улица „Антон Страшимиров”	747043	2014	Публична инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите”	Цялостно преасфалтиране на улична инфраструктура
16	Изкърпване на асфалтова настилка - ул. „Трета и ул. „Петдесет и трета” в с. Мокреш	25200	2014	Общински бюджет	Частични ремонти на улична инфраструктура
17	Баластриране на улици в гр. Вълчедръм: „Балатон” „Панайот Волов” , „Петко Славейков”, „Неофит Бозвели” „Христо Михайлов”, ”22-ри септември”, „Клокотница”, „Хан Аспарух”	120000	2015	Общински бюджет	Баластрирани улици с дължина 2,25 км. Облагодетелствано население - 3 537 души в гр.Вълчедръм
18	Баластриране на улици в община Вълчедръм	118936	2016	Общински бюджет	Баластрирани улици с дължина 2,68 км. Облагодетелствано население – 8 865 души в община Вълчедръм
19	Текущ ремонт на ул.”Алабин” град Вълчедръм	30000	2015	Общински бюджет	Ремонтирана 1 км. улична инфраструктура в общинския център – гр.Вълчедръм
20	Ремонт на част от тротоар на улица „Бенковски” от УПИ XVII ₂₀₅ до УПИ X ₃₆₁ в квартал 15 по плана на гр. Вълчедръм	39944	2014-2015	Общински бюджет	Подобрена градска улична инфраструктура
	Мярка 3.1.2. Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура	4658673			
21	Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с.	3148557	2011-2014	Програма за развитие на	Изградени 3,66 км водопроводна мрежа

	Мокреш, община Вълчедръм – II етап			селските райони 2007-2013	Облагодетелствано население - 463 души
22	Доизграждане на водопроводна мрежа с.Септемврийци, Община Вълчедръм	410537	2014-2015	ПУДООС	Изградени 3,66 км водопроводна мрежа Облагодетелствано население - 451 души
23	Доизграждане на водоснабдителна система на град Вълчедръм	830888	2016-2017	ПУДООС	Изградени 6,5 км водопроводна мрежа Облагодетелствано население – 3 537 души
24	Инвестиции в ПСПВ в с.Долни Цибър	268691	2016	Общински бюджет	Подобрена инфраструктура за питейни води в с.Долни Цибър, общ.Вълчедръм Облагодетелствано население - 1680 души
	Мярка 3.1.3. Предотвратяване и ограничаване на последиците от природни бедствия и аварии	255454			
25	Отводнителна система с. Долни Цибър - I - ви етап – Община Вълчедръм	243667	2014-2015	ПМС № 129/22.05.2014 г.	Изградени 1,55 км отводнителна система Облагодетелствано население - 1667 души
26	Укрепване на дига при заустване отводнителна система Долни Цибър	11787	2016	Общински бюджет	Превантивни мерки за неутрализиране на риска от наводнения
	Мярка 3.1.4. Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите				
	Мярка 3.1.5. Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ	72114			
27	Ремонт покрив сграда на общинска администрация и частична подмяна на дограма	72114	2016	Общински бюджет	Повишена енергийна ефективност в сграда общинска собственост
	Мярка 3.1.6. Комплексно планиране и устройство на територията	66711			
28	Изпълнение за инженеринг на сградата ЦДГ „Патиланци” – гр.Вълчедръм	33783	2014	Общински бюджет	Разработена техническа документация за ремонт на общинска образователна инфраструктура
29	Прединвестиционно проучване и изготвяне на работен проект за ПСПВ на с.Долни Цибър	32928	2016	Общински бюджет	Разработена техническа документация за изграждане на водоснабдителна инфраструктура
	Мярка 3.1.7. Благоустрояване и обновяване на населените места	228166			
30	Изграждане на общински паркинг и пазар за животни в гр.Вълчедръм	74381	2014-2016	Общински бюджет	Подобряване на градската среда за населението на гр.Вълчедръм - 8 865 души
31	Ремонт сграда кметство с. Долни Цибър	25849	2016	Общински бюджет	Извършен основен ремонт в административна сграда
32	Осигуряване на достъпна среда на сградата на Общинска	127936	2016-2017	Проект „Красива България”	Подобряване на достъпа до административни услуги

	администрация-Вълчедръм				за населението на гр.Вълчедръм - 8 865 души
	Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси	15000			
	Мярка 3.2.1. Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии				
	Мярка 3.2.2. Подобряване управлението на отпадъците	15000			
33	Проект по Национална програма „Обичам природата и аз участвам”	10000	2014	МОСВ	Дейности насочени към почистване и озеленяване изпълнени от Кметство с.Долни Цибър
34	Проект по Национална програма „Обичам природата и аз участвам”	5000	2014	МОСВ	Почистване и озеленяване на външни зони в Гимназия „Димитър Маринов” гр.Вълчедръм
	ПРИОРИТЕТ 4 Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги	1011958			
	Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет				
	Мярка 4.1.1. Повишаване на административния и институционален капацитет				
	Мярка 4.1.2. Подобряване на квалификацията и уменията на служителите в администрацията				
	Мярка 4.1.3. Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на администрацията				
	Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование и учене през целия живот	20740			
	Мярка 4.2.1. Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование				
	Мярка 4.2.2. Обновяване на материалната и техническа база на образователните институции	20740			
35	Ремонт на детска градина с.	13378	2016	Общински бюджет	Текущ ремонт на

	Мокреш				образователно заведение. Облаготетелствано население 463 души
36	Ремонт на сграда Обединен детски комплекс - гр. Вълчедръм	7362	2016	Общински бюджет	Текущ ремонт на образователно заведение в общинския център
	Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и висококачествени здравни услуги	6874			
	Мярка 4.3.1. Подобряване на материално-техническата база в здравеопазването	6874			
37	Ремонт на сградата на Поликлиника гр. Вълчедръм	6874	2016	Общински бюджет	Подобрена здравна инфраструктура в гр.Вълчедръм
	Мярка 4.3.2. Повишаване качеството и подобряване достъпа до здравни услуги				
	Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги	935166			
	Мярка 4.4.1. Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура	17393			
38	Основен ремонт на сграда на Дом за възрастни хора със сетивни увреждания	17393	2016	Общински бюджет	Основен ремонт на социална инфраструктура в гр.Вълчедръм - частична подмяна на канализация, вертикални щрангове на бани и тоалетни
	Мярка 4.4.2. Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността	917773			
39	Проект "Подкрепа за достоен живот"	429420	2013-2014	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013г.	В проекта са включени 59 потребителите, обслужвани от 53 лични асистента на територията на община Вълчедръм
40	Център за почасови интегрирани услуги за социално включване в общността и в домашна среда в Община Вълчедръм по проект № BG05M9OP001-2.002-0155	474553	2016-2017	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Повишаване обхвата на социалните услуги
41	Предоставяне на социалната услуга „Обществена трапезария“ в гр.Вълчедръм	13800	2014	Фонд „Социална закрила“	Предоставяне на социалната услуга „Обществена трапезария“ на 50 потребители
	Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности	49178			
	Мярка 4.5.1. Инвестиции, свързани с опазване, възстановяване и използване на културното наследство				
	Мярка 4.5.2. Обновяване, ремонт и оборудване на	49178			

	културни институции				
42	Ремонт на Народно читалище „Живот - 1906” – с. Мокреш	24458	2016	Общински бюджет	Текущ ремонт на културна инфраструктура. Облагодетелствано население 463 души
43	Ремонт на Народно читалище „Рало - 1891” – Вълчедръм	24720	2016	Общински бюджет	Текущ ремонт на културна инфраструктура. Облагодетелствано население 3 537 души
	Мярка 4.5.3. Развитие на художествена самодейност и на културни събития				
	Мярка 4.5.4. Ремонт, модернизация и изграждане на спортна инфраструктура				
	Мярка 4.5.5. Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове				
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ:			10 935 023		

Обобщената справка за общинските проекти показва, че за периода 2014-2016 г. Община Вълчедръм е изпълнила 43 проекта на обща стойност 10 935 023 лева.

За реализация на заложените цели и приоритети на ОПР 2014-2020 г. Община Вълчедръм е работила предимно самостоятелно. Общината няма съвместни проекти с бизнеса и публично-частни партньорства. Не са реализирани проекти с други български общини в условия на междуобщинско сътрудничество, няма трансгранични и международни проекти. Изводът, който се налага от анализа на Таблица 23 е, че финансовото изпълнение на ОПР за първите три години от неговото прилагане, изчислено на база усвоени средства по общински проекти и бюджетни субсидии в целевата територия, без частните инвестиции е около 10%. Община Вълчедръм се справя много добре с техническото изпълнение на ОПР и на етапа на междинна оценка отчита 61% реализация на общия брой заложените проекти. Реалното финансово и техническо изпълнение на плана вероятно е по-голямо, но не може да бъде измерено точно, тъй като данните за частните инвестиции на територията на общината са конфиденциални и не могат да бъдат включени в настоящия доклад за междинна оценка на ОПР.

ИЗВОДИ:

В общия си вид стратегията за развитие на община Вълчедръм с приоритети – икономическо съживяване, подобряване качеството на живот и повишаване на доходите, преодоляване на демографската криза и подобряване на инфраструктурите е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя. Визията на ОПР звучи актуално. Заложените стратегически

цели/приоритети са добре изведени като брой и точно подредени. Специфичните цели кореспондират с приоритетите и в своята съвкупност допринасят за изпълнение на стратегическите и главната цел. За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Вълчедръм за четирите основни приоритета на ОПР са заложили 71 проекта и дейности на обща стойност 111 475 000 лева, а на етапа на междинна оценка е отчетено общо изпълнение на 43 проекта за 10 935 023 лева.

Изводът е, че на етапа на МО финансовото изпълнение на ОПР на база усвоени средства и инвестиции от общински проекти е 10%, а техническото изпълнение на база заложили и изпълнени дейности е 61%. Това е много добър напредък в средата на програмния период. Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно.

III. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

След направения подробен анализ на реализираните проекти и дейности и на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР на Община Вълчедръм за периода 2014 - 2016 г. бяха изведени конкретните данни за постигнатия напредък по приоритети и специфични цели.

Таблица 24: Изпълнение на ОПР на община Вълчедръм през периода 2014-2016 г. по приоритети и специфични цели

Приоритет/Специфична цел	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетен брой изпълнени проекти за периода 2014-2016 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за периода 2014-2016 г. хил. лева	Техническо изпълнение в %	Финансово изпълнение в %
ПРИОРИТЕТ 1	11	13070	8	2921	72,72	22,35
Специфична цел 1.1.	6	3070	-	-	-	-
Специфична цел 1.2.	5	10000	8	2921	160	29,21
ПРИОРИТЕТ 2	9	1640	4	389	44,44	23,72
Специфична цел 2.1.	5	1050	1	49	20	
Специфична цел 2.2.	2	320	-	-	-	-
Специфична цел 2.3.	2	270	3	340	150	126
ПРИОРИТЕТ 3	24	87495	24	6613	100	7,56
Специфична цел 3.1.	21	86485	20	6598	95,23	7,63
Специфична цел 3.2.	3	1010	2	15	66,66	1,49
ПРИОРИТЕТ 4	27	9270	9	1012	30	10,92
Специфична цел 4.1.	4	400	-	-	-	-
Специфична цел 4.2.	4	1070	2	21	50	1,96
Специфична цел 4.3.	3	650	1	7	33,33	1,08
Специфична цел 4.4.	6	650	4	935	66,66	143,85
Специфична цел 4.5.	10	2070	2	49	20	2,37
ВСИЧКО ЗА ОПР 2014-2020	71	111475	43	10935	60,56	9,81

Данните в Таблица 24 илюстрират степента на постигане на съответните цели и приоритети на Общинския план за развитие на община Вълчедръм на етапа на междинна оценка за периода 2014-2016 г.

Изпълнение на Приоритет 1: Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства

В Стратегическата част на ОПР и Програмата за неговата реализация към този приоритет са заложили 2 специфични цели, 6 мерки и 11 дейности/проекта, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 13 070 000 лева.

На етапа на МО на ОПР, по Приоритет 1 са изпълнени 8 проекта за 2 921 000 лева. Напредъкът в постигане на целите му е много добър – 73% техническо и 22% финансово изпълнение. Това е най-успешният приоритет на ОПР на община Вълчедръм на етапа на междинна оценка.

По Специфична цел 1.1. Насърчаване на предприемачеството, инвестициите и трансграничното сътрудничество, няма изпълнени проекти и отчитаме нулев напредък.

По Специфична цел 1.2: Развитие на селското стопанство, отчитаме 8 изпълнени проекти на стойност – 2 921 000 лева. Напредъкът по тази специфична цел е много добър, като се вземе под внимание факта, че за развитието на селското стопанство са инвестирани много частни средства, за които нямаме точни данни.

Изпълнение на Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района

В Стратегическата част на ОПР и Програмата за неговата реализация към този приоритет са заложили 3 специфични цели, 8 мерки и 9 дейности/проекта, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 1 640 000 лева.

На етапа на МО на ОПР, по Приоритет 2 са изпълнени 4 проекта за 389 000 лева. Напредъкът в постигане на целите му е добър – 44% техническо и 24% финансово изпълнение.

По Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места, отчитаме 1 проект за 49 000 лева.

По Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда, няма изпълнени проекти и напредъка е нулев.

По Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение, на етапа на МО на ОПР отчитаме 3 проекта за 340 000 лева.

Изпълнение на Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство

В Стратегическата част на ОПР и Програмата за неговата реализация към този приоритет са заложили 2 специфични цели, 9 мерки и 24 дейности/проекта, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 87 495 000 лева.

На етапа на МО на ОПР, по Приоритет 3 са изпълнени 24 проекта за 6 613 000 лева. Напредъкът в постигане на целите му е 100% техническо и около 8% финансово изпълнение.

По Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата, отчитаме 20 проекта на стойност 6 598 000 лева. По специфичната цел са заложили 21 проекта за целия програмен период, но на значително по-висока стойност - 86 485 000 лева. Разликата между високия процент техническо и ниския процент финансово изпълнение идва от факта, че не са реализирани някои от мащабните проекти, като „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа и изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ – гр. Вълчедръм, за който са предвидени 34 200 000 лева.

По Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси, има 2 изпълнени проекта за 15 000 лева и напредъка е много слаб.

Изпълнение на Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги

В Стратегическата част на ОПР и Програмата за неговата реализация към този приоритет са заложили 5 специфични цели, 14 мерки и 27 дейности/проекта, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 9 270 000 лева.

На етапа на МО на ОПР, по Приоритет 4 са изпълнени 9 проекта за 1 012 000 лева. Напредъкът в постигане на целите му е среден – 30% техническо и 11% финансово изпълнение.

По Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет, не отчитаме изпълнени проекти и напредъка е нулев.

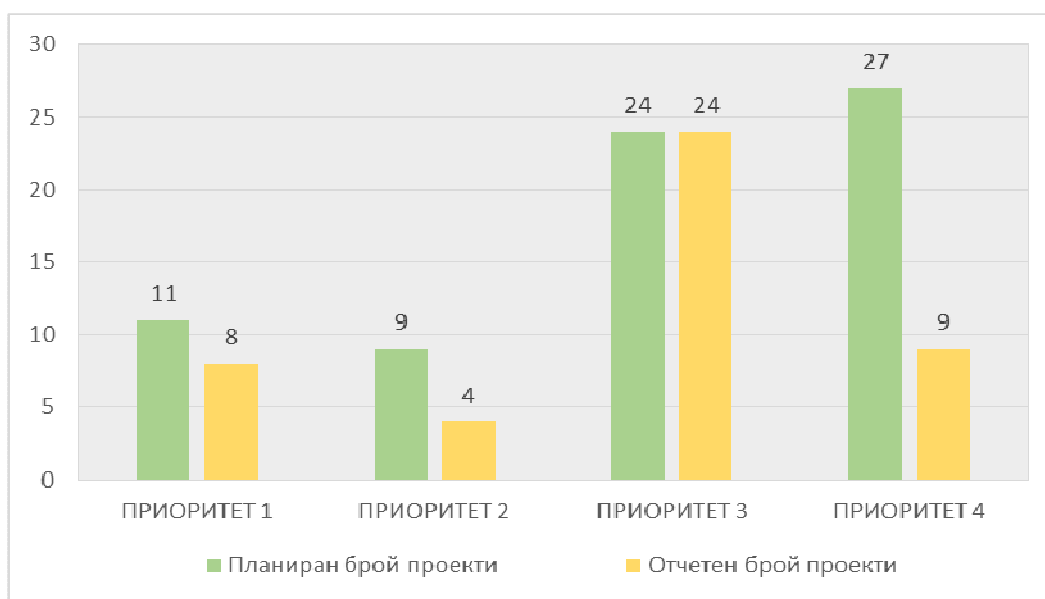
По Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование и учене през целия живот, отчитаме 2 изпълнени проекта за 21 000 лева, коло 50% техническо и едва 2% финансово изпълнение.

По Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и висококачествени здравни услуги, има само 1 изпълнен проект за 7 000 лева и напредъка в постигане на тази цел е много слаб.

По Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги, са изпълнени 4 проекта за 935 000 лева. Тук имаме много добро техническо изпълнение – 67% и финансово преизпълнение близо 144%. Това е най-успешната специфична цел, по която е постигнато най-добро изпълнение и напредък на етапа на МО на ОПР.

По Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности са изпълнени 2 проекта за 49 000 лева и отчитаме съответно 20% техническо и само 2% финансово изпълнение.

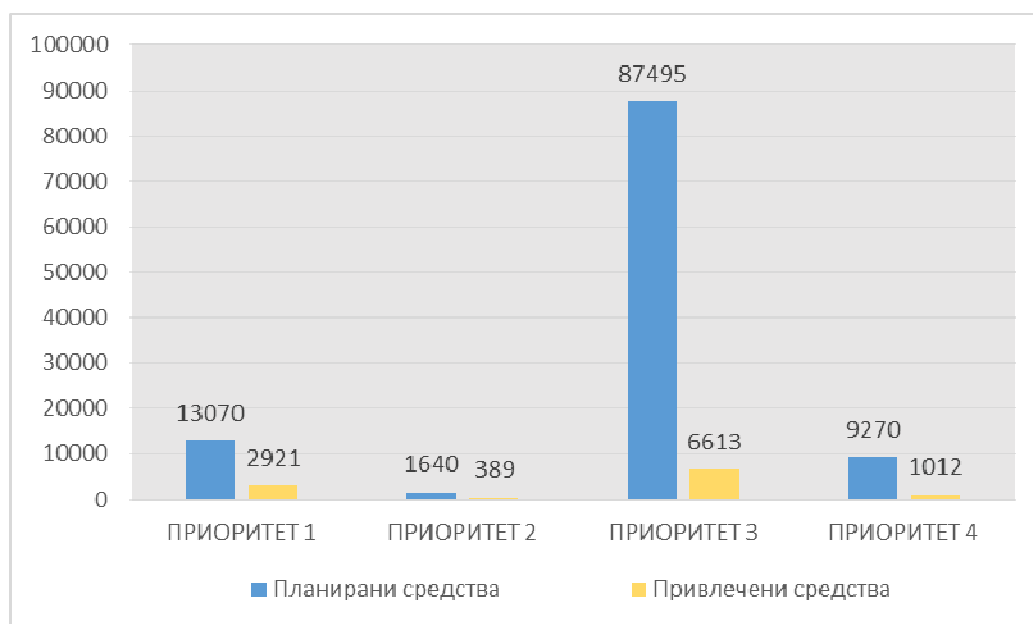
Графика 4: Планирани и отчетени проекти по приоритети на ОПР (брой)

Графика 4 илюстрира сравнението на планираните и отчетени на етапа на МО на ОПР проекти. Ясно се вижда успешното техническо изпълнение на Приоритети 3 и 1 и слабия напредък по Приоритет 4 на плана. Като цяло в средата на програмния период Община Вълчедръм отчита 61% изпълнение на планираните проекти и дейности.

Сравнението на инвестираните финансови ресурси по приоритети на ОПР с тези, планирани в индикативната финансова таблица и програмата за реализация на документа показва, че е на лице сериозен дисбаланс между планираните и привлечените средства на етапа на МО.

Графика 5: Планирани и привлечени средства по приоритети на ОПР (хил. лева)

Най-голяма е разликата между планираните и отчетени инвестиции по Приоритети 3 и 4, това се дължи на факта, че не са изпълнени най-важните и мащабни инвестиционни проекти за основни ремонти на общински пътища и улична мрежа в населените места, за подобряване на водоснабдяването и изграждане на канализации и ПСОВ и за модернизация на инфраструктурите в образование, здравеопазване и култура. По Приоритет 1 дисбалансът е най-вече от липсата на точни финансови данни и информация за частните инвестиции. Реалното финансово изпълнение тук е много по-голямо. По Приоритет 2 дисбалансът е от слабото изпълнение.

ИЗВОДИ:

Анализът на данните в Таблица 24 показва, че Общинският план за развитие на община Вълчедръм има добро общо изпълнение за периода 2014-2016 г. На етапа на междинна оценка процентното техническо изпълнение на ОПР е около 61%, а финансовото – 10%.

Най-добро изпълнение, съответно техническо (73%) и финансово (22%) отбелязва Приоритет 1 - Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства.

На второ място по степен на постигане на целите, техническо (100%) и финансово изпълнение (8%) е Приоритет 3 - Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство.

На трето място се нарежда **Приоритет 2 - Развитие на човешкия капитал**, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района, съответно - 44% техническо и 24% финансово изпълнение.

Най-слабо общо изпълнение техническо (30%) и финансово (11%) изпълнение отчитаме при **Приоритет 4 - Развитие на човешкия капитал**, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

IV. ОЦЕНКА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

4.1. Оценка за ефективност

Стратегията за реализация на ОПР отразява логиката на интервенциите за постигане на конкретни резултати, ефект и въздействие от прилагането на Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014-2020 г.

Ефектът от прилагането на плана се проявява в крайните видими и измерими резултати, продуктите и въздействието на съответните дейности и проекти върху целевата територия и нейното население. Наблюдението и оценката на изпълнението на плана следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината (настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции). Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

Оценката за ефективността на ОПР указва отношението между постигнатия резултат спрямо целите на плана (главна, стратегически цели и приоритети). В колкото по-висока степен са постигнати целите, толкова по-ефективни са предприетите действия, реализираните проекти и дейности в изпълнение на ОПР.

Ефикасността указва отношението на постигнатия резултат спрямо вложените разходи (финансови средства). Колкото вложените разходи са по-малки, а постигнатите резултати по-значими, толкова по-ефикасни са действията. Докато ефективността дава отговор на въпроса „дали са изпълнени нужните за подобряване състоянието на целевата територия и нейното население проекти и дейности“, ефикасността дава отговор на въпроса, дали проектите и дейностите са изпълнени по икономически изгоден за обществото начин.

Ефективността е оценка на съответствието на целите, а ефикасността е оценка на постигнатия резултат спрямо използваните ресурси. Оценката за ефективността на

изпълнението на ОПР се изготвя на база заложените в документа индикатори (показатели и измерители) за въздействие и резултат. За мониторинг и оценка на Общинския план за развитие на община Вълчедръм 2014-2020 г. са включени общо 40 индикатори, от които 11 „За въздействие“, които оценяват напредъка в постигане на заложените Стратегически цели и 29 „За резултат“, които оценяват изпълнението на плана по приоритети.

Таблица 25: Оценка на ефективността на изпълнението на ОПР на община Вълчедръм през периода 2014-2016 г. по индикатори

Стратегическа цел (СЦ) Приоритет (П)	Индикатор	Мярка	Базова стойност	Целева стойност	Отчетна стойност на етапа на МО
	ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ				
СЦ-2	Населението на община Вълчедръм	Брой	9 900	9 950	9 028
СЦ-2	Деца в детските градини	Брой	322	330	274
СЦ-2	Ученици в училищата	Брой	842	850	743
СЦ-1	Намаляване равнището на безработица	(%)	49,6	38	44,7
СЦ-1	Коефициент на заетост	(%)	24	29	24
СЦ-1	Коефициент на икономическа активност	(%)	36	40	36
СЦ-2	Равнище на средната годишна работна заплата в общината	(лева)	4828	8023	8968
СЦ-3	Население (жители) с подобрено третиране на отпадъчните води	Брой	0	3812	0
СЦ-3	Население с подобрено водоснабдяване	Брой	0	7376	5668
СЦ-3	Население с осигурен ширококолов пътен достъп	(%)	0	85	Няма данни
СЦ-3	Брой общински сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност	(брой)	0	10	8
	ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ				
П-2	Насти на работа безработни лица	Брой	0	3000	2864
П-2	Осигурени работни места за лица в неравностойно положение	Брой	0	2000	1753
П-1	Стопански единици (предприятия) в община Вълчедръм	Брой	132	157	152
П-1	Приходи от дейността на предприятията	Хил.лв.	60 309	127 520	90 473
П-1	Договори за реализиране на ПЧП	Брой	0	3	0
П-1	Реализирани проекти за ТГС	Брой	0	2	0
П-1	Реализирани проекти за междуобщинско сътрудничество	Брой	1	3	0
П-1	Съвместни проекти реализирани в партньорство с НПО	Брой	0	3	0
П-3	Ремонтирани пътища	Км	0	10	7
П-3	Подобрена улична мрежа в лошо състояние	Км	0	30	24
П-3	Изградена нова канализационна мрежа	Км	0	10	0
П-3	Изградени нови ПСОВ	Брой	0	1	0
П-3	Обновени водопроводни мрежи	Км	11	30	0
П-3	Отпадни води, подложени на	%	0	38	0

	пречистване				
П-1	Обработваеми земеделски земи	Дка.	358 415	370 500	371 567
П-1	Размер поливни площи	Дка.	0	20 000	Няма данни
П-1	Залесени горски територии	Дка	6 701	9 500	Няма данни
П-1	Подпомогнати и модернизирани земеделски стопанства	Брой	0	18	9
П-1	Животновъдни обекти	Брой	2 093	2 154	Няма данни
П-4	Създадените "онлайн" административни услуги	Брой	0	2	0
П-4	Общински служители преминали курсове и обучения	Брой	0	22	82
П-4	Културни събития	Брой	1	3	1
П-4	Предоставяни социални услуги	Брой	4	7	5
П-3	Новосъздадени или благоустроени зелени площи	Брой	1	3	2
П-4	Подобрено състояние на религиозни храмове	Брой обекти	0	5	0
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени детски площадки	Брой	1	5	1
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени спортни площадки	Брой	0	5	0

Данните в Таблица 25 представят оценката за ефективността на ОПР на община Вълчедръм като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел или приоритет на плана.

Резултатите от оценката за ефективност показват, че през първите три години от изпълнение на ОПР населението на общината намалява, демографските показатели се влошават, броя на учениците и децата в детските градини също намалява. Данните за тези индикатори показват незадоволителен напредък и ниска ефективност в постигането на *Стратегическа цел 2 на ОПР: Повишаване и развитие на човешките ресурси, подобряване качеството и стандарта на живот, насърчаване на образованието и социалното включване.*

В същото време безработицата в общината леко намалява, но остава с много високи стойности спрямо показателите за област Монтана и за страната. Икономиката в община Вълчедръм бележи известен ръст, броят на предприятията се увеличава, приходите от дейността и печалбите на местните фирми също нарастват. Обработваемата земеделска земя се увеличава и броят на земеделските производители също. Всичко това доказва добра ефективност и напредък в постигане на *Стратегическа цел 1 на ОПР: Съживяване на местната икономика и създаване на работни места, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в селското стопанство, съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.*

Анализът на индикаторите, съотнесими към *Стратегическа цел 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и*

социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство, също показва сравнително добър напредък в постигането ѝ. За това допринасят дейностите по подобряване на пътната и улична мрежа, обновяване на водопроводи, ремонта на сгради и други обекти на техническата инфраструктура,

Индикаторите за резултат са съотносими пряко към Приоритетите в ОПР и показват, че най-добра ефективност е постигната по показателите, измерващи напредъка по Приоритет 1: Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства. На второ място се нарежда Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство. На трето Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района. Най-незадоволителни са резултатите за индикаторите, оценяващи напредъка по Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги.

ИЗВОДИ:

Мониторингът на изпълнението на ОПР на база индикатори за въздействие и резултат показва макар и слабо подобряване на икономическото развитие на община Вълчедръм, частично обновяване на инфраструктурите, насърчаване на заетостта, устойчиво развитие на селското стопанство, грижа за опазването на околната среда и други положителни въздействия. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, обновяване на водопроводни мрежи, ремонти на обществени сгради и др.

Отчитайки видимите, реални резултати от изпълнението на ОПР и техния ефект върху населението и целевата територия можем да отчетем добра обща ефективност за периода 2014-2016 г.

4.2. Оценка за ефикасността на използваните ресурси

Оценката на ефикасността на използваните ресурси се базира на сравнение между използваните финансови средства за изпълнението на ОПР и заложените в документа. Извършен е аналитичен преглед на проектите и дейностите, реализирани от община Вълчедръм, други организации и частни компании, финансирани със средства от бюджета на общината, структурни фондове на ЕС, ЕЗФРСР, частни инвестиции и други източници.

В тази част на последваща оценка ще разгледаме финансовото изпълнение на отделните приоритети на база сравнение между заложеното в Индикативната финансова таблица и Програмата за реализация на ОПР на община Вълчедръм за периода 2014-2020 г. и реално отчетеното изпълнение, вложени финансови средства и инвестиции по отделните проекти за периода 2014-2016 г.

Таблица 26: Индикативно разпределение на ефикасността на използваните ресурси по приоритети на ОПР и източници

Приоритет	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетна стойност на изпълнените проекти за периода 2014-2016 г. хил. лева	Финансово изпълнение в %	Източници на финансови средства за изпълнените проекти за периода 2014-2016 г. (брой проекти и стойност в хил. лева)							
				РБ		ОБ		ОП		Други	
				Брой проекти	Стойност	Брой проекти	Стойност	Брой проекти	Стойност	Брой проекти	Стойност
ПРИОРИТЕТ 1	13070	2921	22,35	-	-	-	-	8	2921	-	-
ПРИОРИТЕТ 2	1640	389	23,72	2	265	-	-	2	124	-	-
ПРИОРИТЕТ 3	87495	6613	7,56	7	2375	14	1089	1	3149	-	-
ПРИОРИТЕТ 4	9270	1012	10,92	1	14	6	94	2	904	-	-
ВСИЧКО ЗА ОПР 2014-2020	111475	10935	9,81	10	2654	20	1184	13	7097	-	-

Данните в Таблица 26 показват съществен финансов принос на Европейските фондове за развитието на община Вълчедръм, както по отношение на подпомагане на техническата и социална инфраструктури по Приоритети 3 и 4, така и за местната икономика по Приоритет 1.

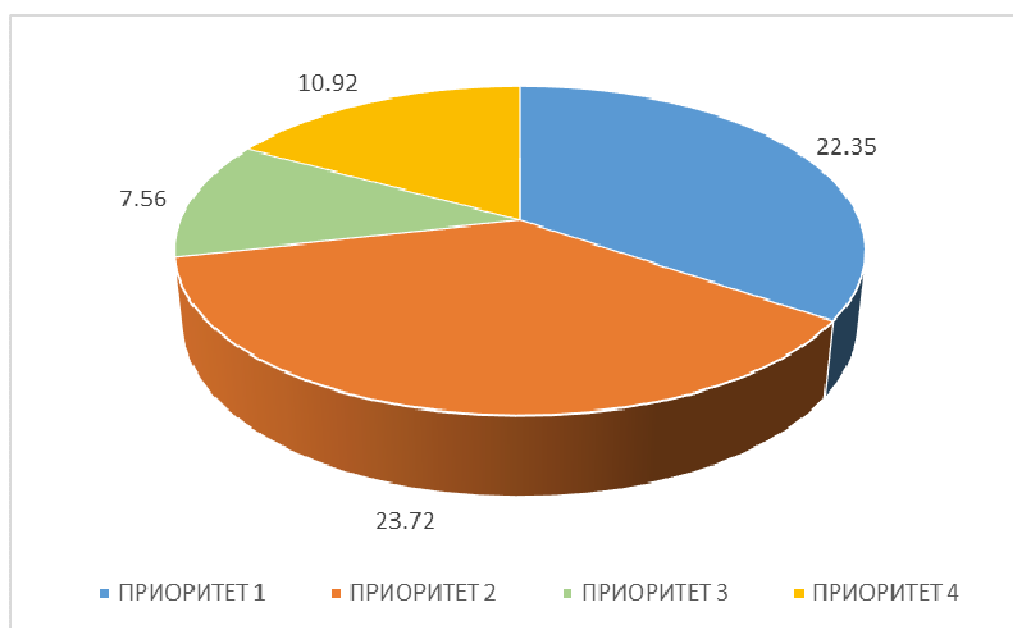
Значителен принос за изпълнение на ОПР има местния бизнес, който е реализирал редица проекти, осъществени с финансовата подкрепа на ПРСР.

За мерките, свързани с изпълнението на ОПР на община Вълчедръм, в периода 2014-2016 г., изпълнени със средства от републиканския бюджет и от бюджета на общината, информацията е събрана чрез капиталовите програми - уточнен годишен план и отчет за периода и Докладите за наблюдение на изпълнението на ОПР за отчетния период.

Направено е аналитично обвързване на посочените в списъците проекти и дейности с приоритетите на ОПР на община Вълчедръм. Данните позволяват разпределянето на вложения финансов ресурс по източници – републикански бюджет, общински бюджет, оперативни програми, други източници.

На етапа на МО най-високото финансово изпълнение от трите приоритета на ОПР на община Вълчедръм има Приоритет 2 - 24% вложени средства спрямо планираните в Програмата за реализация на плана. Около 65% от средствата са с източник - Оперативни програми, ПРСР и фондове на ЕС (7 097 хил. лева). На второ място по степен на усвоени средства, спрямо заложените в плана е Приоритет 1 - около 22% финансово изпълнение на етапа на МО. Най-малко вложени средства и финансово изпълнение само 8% отчитаме по Приоритет 3.

Графика 6: Финансово изпълнение на ОПР на етапа на МО по приоритети в %

От данните за договорените средства по оперативните програми – 7 097 хил. лв., може да бъде направен извода, че близо 65% от общия размер на средствата, осигурени за реализация на ОПР на община Вълчедръм за периода 2014-2016 г., е от фондовете на ЕС и Националното съфинансиране. Около 86% от средствата от оперативни програми или 6 118 хил. лева са от ПРСР и респективно от ЕЗФРСР, което се обуславя от спецификата на община Вълчедръм и допустимостта ѝ като бенефициент по тези източници. Следователно ПРСР има най-съществен принос в изпълнението на плана – 56%. От други Оперативни програми са постъпили 9% от финансовите средства. Предвид късното стартиране на националните ОП за периода 2014 – 2016 г. постигнатото финансово осигуряване на процесите на регионално развитие в община Вълчедръм е много добро.

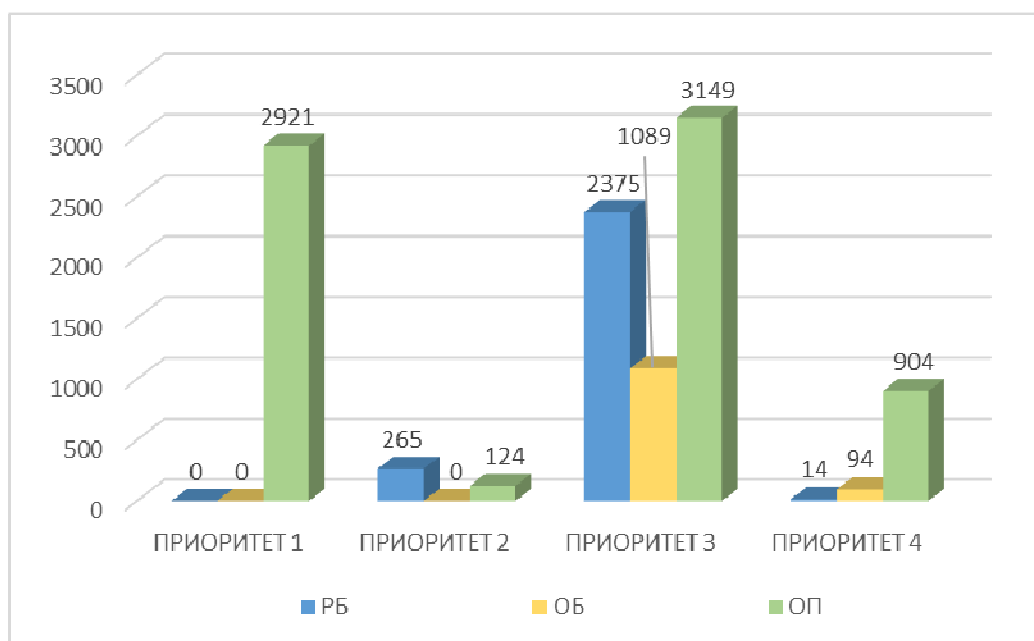
Със собствени средства от общинския бюджет, Община Вълчедръм е осигурила 11% от средствата за реализация на плана през първите три години от неговото прилагане.

Останалите 24% от вложените в анализирания период или 2 654 хил. лева са от Републиканския бюджет, като държавата ги е осигурила под формата на целеви субсидии.

Ефикасността на вложените средства не може да бъде измерена точно, тъй като се предполага, че има още инвестиции (най-вече частни), за които няма информация и данни.

На база на изготвения анализ можем да отчетем около 10% общо финансово изпълнение на ОПР за периода 2014-2016 г. Сравнението на привлечените средства по приоритети на ОПР с тези, планирани в индикативната финансова таблица показва, че е на лице сериозен дисбаланс между планираните и привлечените средства.

Графика 7: Разпределение на вложените финансови средства за периода 2014-2016 г. по приоритети на ОПР и източници в хил. лева

ИЗВОДИ:

Най-добро финансово изпълнение има Приоритет 1, където имаме и най-много реално изпълнени проекти, благодарение на частните мерки по ПРСР и частните инвестиции, което дава много добра оценка за ефикасност. Най-слабо в оценката за ефикасност е изпълнението на Приоритет 2 - най-малко привлечени средства и най-ниски резултати. Основните източници на средства за изпълнение на ОПР на община Вълчедръм за първите 3 години от неговото прилагане са фондовете на ЕС (65%) и най-вече - ЕЗФРСР, чрез българската ПРСР, от където са осигурени 56%. Община Вълчедръм е осигурила 11% от вложения финансов ресурс, а държавата под формата на целеви субсидии около 24%. От други оперативни програми са около 9%.

На база събраната информация условно можем да отчетем 10% общо финансово изпълнение на ОПР за периода 2014-2016 г., но тъй като общото техническо изпълнение е 61%, отчитаме сравнително добра ефикасност на вложените ресурси спрямо постигнатите резултати.

V. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО И МОНИТОРИНГА НА ОПР

Община Вълчедръм е създала добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР за периода 2014-2020 г. от гледна точка на планирани и реализирани дейности, вътрешен мониторинг, отчетност и контрол. Кметът ежегодно отчита напредъка в изпълнението на ОПР пред Общинския съвет, съгласно изискванията на чл. 23, ал.4 от Закона за регионалното развитие и чл. 91, ал.4 от Правилника за прилагане на ЗРР.

Създаден е добър механизъм за избор на приоритетни проекти и дейности. Проектиране и планиране се извършва ежегодно, като изборът е свързан:

- с изискванията на действащи нормативни документи, които задължават Общините да извършват определен вид дейности или изградят определен вид обекти;
- с необходимостта, продиктувана от потребностите на Общината да създава благоприятни условия за живот и да бъде притегателен център за населението, най-вече за младите хора;
- съобразяване с финансовите възможности на Общината, при изисквания за съфинансиране;
- съобразяване с проектната готовност на Общината при откриване на мерките по съответните програми;
- постоянно следене за отварянето на финансиращи операции, схеми и мерки по всички програми, приложими за общината като бенефициент.

С приемането на общинския план за развитие на община Вълчедръм са набелязани целите и задачите, които трябва да се реализират за плановия период до 2020 г. Във връзка с това, общинската администрация следи за всички възможни европейски и български програми и донорски организации, които биха могли да финансират отделни обекти, дейности и проекти, което да доведе до постигане целите на ОПР.

През последните години са използвани някои възможности за кандидатстване с проекти, привличане и усвояване на средства от европейски фондове и програми на българските министерства. За съжаление, от една страна, Общината няма финансов капацитет да изпълнява едновременно няколко мащабни проекта, а от друга страна не

всички проектни предложения са одобрени и финансирани, но те остават ресурс за оставащите 4 години за изпълнение на плана.

Като слабост на етапа на МО отчитаме факта, че бизнеса не се използва пълноценно като партньор за изпълнението на плана и не се насърчава да изготвя проекти и да кандидатства самостоятелно за финансиране по оперативните програми, по които е бенефициент, за да допринесе за постигане на общите цели и приоритети.

Община Вълчедръм следва да работи в тази посока, чрез по-активно търсене и привличане на бизнеса като партньор и информиране за възможностите му да усвоява средства от европейските фондове и програми.

ИЗВОДИ:

В Община Вълчедръм е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг, отчетност и контрол. Това се доказва от постигнатите резултати и напредък в изпълнението на заложените цели и приоритети. Общината е натрупала опит в разработването и изпълнението на проекти, но няма финансов капацитет за реализация на по-голям брой проекти и дейности и по-пълноценно усвояване на средства.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ

За периода на междинна оценка на ОПР 2014-2016 г., в община Вълчедръм се забелязват тенденции на слабо подобрение на социално-икономическото развитие. Основни проблеми остават демографската криза, намаляващото и застаряващо население и високата безработицата. Отбелязаният икономически растеж се изразява в нарастване броя на предприятията, земеделските производители, обема на произведената и реализирана продукция и печалбите на местните фирми. Има известен напредък и в областта на подобряване на техническите и социални инфраструктури. Остават неизпълнени големите проекти за подобряване състоянието на водоснабдителните и изграждане на канализационни мрежи и ПСОВ в населените места на общината. Община Вълчедръм не се е възползвала от възможностите за финансиране на проекти и дейности от ТГС България – Румъния. Слабост отчитаме и при реализиране на проекти за насърчаване на заетостта, финансирани по ОПРЧР, с бенефициенти АЗ, АСП и частния сектор, както и по проекти и дейности в сферата на здравеопазването, с бенефициент МЗ и в сферата на опазване на културното наследство с бенефициент МК.

На тази основа, стратегията за развитие на Общината за оставащия период до 2020 г. следва да бъде агресивна по отношение на желания териториален баланс в развитието на общината и протичането на демографските процеси, подкрепяща по отношение на необходимите предпоставки за развитие на икономиката и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

В резултат на проведената междинна оценка за изпълнение на ОПР на община Вълчедръм можем да направим следните обобщени изводи:

1. По данни на НСИ към 31.12.2015 г. населението на общината е 9028 души. Динамиката му показва трайна тенденция на намаляване (с около 11% за последните 6 години) или с 1088 души през 2015 г. спрямо 2010 г. Естественят прираст е отрицателен. Механичният прираст също е отрицателен, с изключение на 2013 г., когато е +5 души. Средната гъстота на населението (20,9 души на кв. км) е по-ниска от средните стойности за област Монтана (37,73), за СЗР (41,11) и за страната (64,45).
2. Равнището на безработица в община Вълчедръм е изключително високо. През 2014 г. безработицата достига рекордните 55,6%. През 2016 г. намалява до 44,7%, но остава много по-висока от средните стойности за област Монтана – 16,5% и за страната – 8%.
3. През последните години се забелязва известен ръст в икономическото развитие на общината. Броят на предприятията през 2015 г. е 152 или с 20 повече спрямо 2011 г. Произведената продукция, приходите от дейността и нетните приходи от продажби се увеличават. Около 93% от предприятията в общината са микро – с до 9 заети лица.
4. Земеделието се развива успешно. Броят на регистрираните земеделски производители нараства до 285 през 2016 г. Общият брой декари обработвана земеделска земя в общината е 371 567 дка. Средните добиви от основните отглеждани култури също се увеличават значително.
5. За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Вълчедръм за четирите основни приоритета на ОПР са заложени 71 проекта и дейности на обща стойност 111 475 000 лева, а на етапа на междинна оценка е отчетено общо изпълнение на 43 проекта за 10 935 023 лева.
6. На етапа на междинна оценка Общинския план за развитие на община Вълчедръм показва добро общо изпълнение за периода 2014-2016 г. На база заложени и изпълнени дейности процентното техническо изпълнение е 61%, а финансовото – 10%. Това е добро изпълнение в средата на програмния период. Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно, защото няма точни данни за броя, вида и размера на частните инвестиции.

7. Най-добро изпълнение, съответно техническо (73%) и финансово (22%) отбелязва Приоритет 1 - Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства. На второ място по степен на постигане на целите, техническо (100%) и финансово изпълнение (8%) е Приоритет 3 - Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство. На трето място се нарежда Приоритет 2 - Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района, съответно - 44% техническо и 24% финансово изпълнение. Най-слабо изпълнение - техническо (30%) и финансово (11%) отчитаме при Приоритет 4 - Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.
8. Основните източници на средства за изпълнение на ОПР са фондовете на ЕС и най-вече - ЕЗФРСР, чрез българската ПРСР, от където са осигурени 56% от средствата. Община Вълчедръм е осигурила 11% от вложения финансов ресурс, а държавата под формата на целеви субсидии около 24%. От други оперативни програми са около 9%. От изпълнените общо 43 проекта, от оперативни програми са финансирани 13, от общинския бюджет също 20, с целеви субсидии са изпълнени 10 проекта.
9. Мониторингът на изпълнението на ОПР на база индикатори за въздействие и резултат показва добра обща ефективност и ефикасност за периода 2014-2016 г., слабо подобряване на икономическото развитие на община Вълчедръм, но влошаване на социално-демографските показатели. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, ремонти на обществени сгради и подобряването на социалните услуги.
10. Ключовите индикатори за въздействие и резултат и привлечените средства по приоритети показват, че осигурения финансов ресурс за периода 2014-2016 г. е използван ефективно за целите на развитието на община Вълчедръм. Осъществените проекти и дейности допринасят за повишаване качеството на живот в общината, като подкрепят, макар и с бавни темпове икономическото развитие и съживяване на района.
11. В Община Вълчедръм е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг, отчетност и контрол. Общината е натрупала опит в разработването и изпълнението на проекти, но няма нужния финансов капацитет за реализация на по-голям брой проекти и дейности и по-пълноценно усвояване на средства.

ПРЕПОРЪКИ

В резултат на проведената междинна оценка за напредъка в изпълнението на Общинския план за развитие на община Вълчедръм 2014-2020 г. имаме следните препоръки за повишаване степента на изпълнимост и приложимост на документа:

1. **Да се направи преглед на всички финансиращи програми**, по които Община Вълчедръм и местния бизнес са възможни бенефициенти и да се идентифицират реални мерки, процедури и схеми, по които може да се кандидатства за изпълнение на дейностите в плана до 2020 г.
2. **Да се актуализира Програмата за реализация на ОПР** за оставащия период на неговото действие до 2020 г. с приоритетни и реално изпълними проекти, дейности, финансови източници, срокове и отговорници. От програмата да отпаднат неприложимите и неизпълними проекти и дейности, за които междинната оценка е показала нулев напредък и/или липса на възможност за въздействие, планиране и отчетност на изпълнението.
3. **Да се коригират индикаторите за мониторинг и оценка на изпълнението**, които не могат да бъдат измерени точно на етапа на последваща оценка, както следва:

Таблица 27: Препоръчителни корекции в индикаторите за въздействие и резултат на ОПР

Съществуващ индикатор	Препоръчан индикатор
Икономии от внедрени общински мерки за енергийна ефективност	Брой общински сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност
Население с осигурен широколентов достъп	Население с достъп до мобилни и интернет услуги /%/
Размер поливни площи	Брой земеделски производители
Премахнати нерегламентирани сметища	Да отпадне
Наети на работа безработни лица след курсове за квалификация	Наети на работа безработни лица
Да се добави нов индикатор	Средна брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение

4. **Да се кандидатства по-активно по трансгранични и международни програми** - ТГС България - Румъния, Финансовият механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, Общностни програми на ЕС и др.

5. **Общината да създаде база данни и да събира ежегодно информация от НПО, училища, читалища, бизнеса и земеделските производители за техните инвестиции и проекти, за да може на етапа на Последваща оценка за изпълнението на плана да се включат и техните инициативи и дейности.**
6. **Реализираните извънпланово мерки и дейности, които съответстват на визията, основните приоритети и цели в ОПР, да бъдат добавени в годишните отчети за изпълнение на документа и да се включи тяхното изпълнение при последващата оценка на Плана за развитие на Община Вълчедръм за периода 2014 – 2020 г. Това ще предаде по-голяма пълнота, яснота и актуалност на всички дейности, насочени към изпълнение на общинската политика за устойчиво местно развитие.**
7. **Общината да продължи балансираната си териториална политика за местно развитие, като осъществява проекти, мерки и дейности в град Вълчедръм и всички населени места.**
8. **ОПР е в съответствие с действащата стратегическа рамка за регионално развитие на областно, регионално, национално и европейско ниво, която не е променяна съществено от датата на неговото приемане до етапа на МО. Напредъкът в постигане на целите на ОПР допринася за реализация на целите на документите от по-високо йерархично ниво. На това основание ОПР не следва да се актуализира в неговата цялост. Допълнения и корекции в документа могат да се инициират при необходимост след приемане на ОУП на община Вълчедръм или ако настъпят съществени промени в действащата нормативна база.**
9. **Да се популяризира ежегодно напредъка в изпълнението на ОПР сред гражданите и да се активизират бизнеса и НПО да участват в различни дейности и проекти, за да се повиши общия напредък по изпълнение на заложените цели и приоритети.**

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ, СХЕМИТЕ

- Таблица 1: Основни данни за община Вълчедръм и останалите общини в област Монтана
Таблица 2: Баланс на територията на община Вълчедръм (дка)
Таблица 3: Население в община Вълчедръм 2010 - 2015 г.
Таблица 4: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2013 - 2015 г.
Таблица 5: Естествен прираст на населението на община Вълчедръм 2010-2015 г.
Таблица 6: Заселени, изселени и механичен прираст в община Вълчедръм 2010-2015 г.
Таблица 7: Население по постоянен адрес в община Вълчедръм 2010 - 2015 г.
Таблица 8: Брой на безработните лица и равнище на безработица в община Вълчедръм
Таблица 9: Безработица в община Вълчедръм по възрастови групи за 2013-2016 г.
Таблица 10: Безработни лица в община Вълчедръм по степен на образование за 2013-2016 г.
Таблица 11: Продължителност на регистрацията на безработните лица 2013-2016 г.
Таблица 12: Предприятия (без финансовите) в община Вълчедръм по икономически дейности
Таблица 13: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Вълчедръм по икономически дейности 2013-2015 г. (хил. лева)
Таблица 14: Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Вълчедръм за периода 2013 – 2015 година (брой)
Таблица 15: Средна брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Вълчедръм по икономически дейности 2013-2015 г.
Таблица 16: Обработваема земеделска земя в община Вълчедръм за 2016 г. по землища и начин на трайно ползване (дка)
Таблица 17: Брой регистрирани земеделски производители за периода 2012-2016 г.
Таблица 18: Засети площи по видове култури в община Вълчедръм 2012-2016 г.
Таблица 19: Среден добив на основните култури, отглеждани в община Вълчедръм
Таблица 20: Справка за броя на животните в община Вълчедръм по видове 2013-2016 г.
Таблица 21: Училища, учители и ученици в община Вълчедръм за периода 2013-2016 г.
Таблица 22: Детски градини в община Вълчедръм за периода 2013-2016 г.
Таблица 23: Справка за проектите в община Вълчедръм през периода 2014-2016 г.
Таблица 24: Изпълнение на ОПР на община Вълчедръм през периода 2014-2016 г. по приоритети и специфични цели
Таблица 25: Оценка на ефективността на изпълнението на ОПР на община Вълчедръм през периода 2014-2016 г. по индикатори
Таблица 26: Индикативно разпределение на ефикасността на използваните ресурси по приоритети на ОПР и източници
Таблица 27: Препоръчителни корекции в индикаторите за въздействие и резултат на ОПР

Фиг. 1: Карта на област Монтана

- Графика 1: Разпределение на площта на община Вълчедръм по видове територии
Графика 2: Динамика на безработицата в община Вълчедръм 2011-2016 г.
Графика 3: Възрастова структура на безработицата
Графика 4: Планирани и отчетени проекти по приоритети на ОПР (брой)
Графика 5: Планирани и привлечени средства по приоритети на ОПР (хил. лева)
Графика 6: Финансово изпълнение на ОПР на етапа на МО по приоритети в %
Графика 7: Разпределение на вложените финансови средства за периода 2014-2016 г. по приоритети на ОПР и източници в хил. лева